

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 7, 2009 Vol. C Nr. 214

Kaina 1 dol.

Sutarta pakviesti strateginį investuotoją

Lietuvos, Latvijos ir Estijos premjerai (iš kairės) Andrius Kubilius, Valdis Dombrovskis ir Andrus Ansip dalyvauja Vilniuje vykstančiame Baltijos ministrų pirmininkų Tarybos posėdyje. **Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.**

Vilnius, lapkričio 6 d. (BNS) – Vilniuje susirinkę trijų Baltijos šalių premjerai pranešė sutarę pakviesti naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje projekte dalyvauti strateginį investuotoją. Jo konkursas bus paskelbtas dar šiemet, premjerus Vil-

niuje užtikrino naujos atominės elektrinės projekto vadovas Šarūnas Vasiliauskas.

Vilniuje Latvijos ir Estijos premjerai pakartojo, jog yra suinteresuoti dalyvauti naujos atominės elektrinės Visagine projekte.

Latvijos ministro pirmininko Valdžio Dombrovskio teigimu, Latvijos Vyriausybė laikosi politinio išipareigojimo dalyvauti projekte, šiuo metu turi būti atlikti techninio lygio darbai.

Suinteresuotumą dalyvauti stant jėgainę patvirtino ir Estijos premjeras Andrus Ansip, kuris pabrėžė būtinybę ieškoti kitų energetikos šaltinių, ypač atsižvelgiant į būsimus mokesčius už aplinkos taršą ir išmetamą anglies dvideginio kiekį.

Pasak Lietuvos energetikos ministro A. Sekmoko, sutartį su strateginiu investuotoju, kuriam būtų pasiūlytas kontrolinis akcijų paketas, numatoma pasirašyti jau kitų metų pirmąjį pusmetį. A. Sekmoko teigimu, dar anksčiau Lietuva yra užsitikrinusi ir Lenkijos vyriausybės paramą šiam projektui.

Lietuva teigia, kad naujos atominės elektrinės strateginis investuotojas galėtų būti didelė energetikos bendrovė, kuri savo turtu galėtų užtikrinti paskolas. Tokių įmonių esą yra tik Europos Sąjungoje.

Pavardės galima bus rašyti ir nelietuviškais rašmenimis

Vilnius, lapkričio 6 d. (BNS) – Pavardės įrašymas nelietuviškais rašmenimis kitame paso skyriuje nepriylgsta oficialiam įrašui valstybine kalba pagrindiniame lape, paskelbė Konstitucinis Teismas (KT), priėmęs Lietuvos lenkų mažumai svarbų nutarimą.

KT pabrėžė, kad nepaisant įrašo galimybės nelietuviškais rašmenimis ir nesugramatinta forma, pase priva-

lo išlikti „oficialus asmens tapatybės patvirtinimas valstybine kalba”.

Anot Seimo pirmininkės pavaduotojo Raimondo Šukio, KT sprendimas reiškia, kad nelietuviško įrašo viešajame gyvenime Lietuvoje nebus galima vartoti.

Lietuvos lenkų sąjungos sekretorius Edvardas Trusevičius komentuo-damas teismo sprendimą sakė, kad tai yra ženklus pasistūmėjimas į

priekį, tačiau lenkų tautinė mažuma norėtų, jog vardas ir pavardė originalia rašyba pase būtų rašoma taip, kad ši įrašą būtų galima vartoti viešajame gyvenime.

„Galiu pasakyti, kad daugelyje Europos valstybių, kurios gerbia savo tautinės mažumas, elgiasi kitaip. Jos leidžia mažumų atstovams vartoti jų kalbą viešajame gyvenime”, – sakė E. Trusevičius.

Ispanijoje renkasi gausi Lietuvių Bendruomenė

Vilnius, lapkričio 6 d. (ELTA) – Seimo pirmininkė Irena Degutienė pasveikino šeštadienį vykstančio gausios Lietuvių Bendruomenės Ispanijoje suvažiavimo dalyvius ir palinkėjo puoselėti žmogiškąjį solidarumą ir tikrąją lietuvių bendrumą. Taip pat savaitgalį Londone rengiamo lituanistinių mokyklų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo seminaro dalyvius Seimo pir-

mininkė linki, kad visų kartų ir įvairiausių patirties lietuvis ir lietuviai kalbėtų viena kalba – lietuvių kalba.

Parlamento vadovė sveikinime Ispanijos lietuviams pažymėjo, kad visų lietuvių tautinė atmintis ir dvasinės šaknys yra Lietuvoje, nors aplinkybės ir lėmė, kad šiandien ši bendruomenė apibūdinama žodžiais „Ispanijos lietuviai”.

Parlamento vadovė išreiškė ir viltį, ir palinkėjimą, kad Ispanijos lietuvių vizitine kortele taps orus ir pagarbus bendravimas, pasitikėjimas tautiečiais, o esant reikalui – paguodos žodis ir ištiesta pagalbos ranka.

Kreipdamasi į JK dirbančius lituanistinių mokyklų mokytojus parlamento vadovė pabrėžė, jog būtų neteisinga lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos, etnografijos dėstymą laikyti vien žinių suteikimu jaunuomenei. „Itin svarbu, kad kartu su šiomis žiniomis tvirtinami vaikų ir jaunimo ryšiai su Lietuva, o tai reiškia – kad kartu sėjamas meilės tėvynei, o gal ir vilties ateityje į ją sugrįžti grūdas”, – sveikinime rašo I. Degutienė.

Šiame numeryje:

- Ateitininkai (p. 2)
- Ganytojo žodis (p. 3)
- Los Angeles Šv. Kazimiero šeštadienei m-klai – 60 metų (p. 4, 13)
- Kelionės, knygos ir mados su lietuvišku prieskoniu (p. 5)
- Komentaras. Trigrašis prie R. M. Lapo straipsnio (p. 5)
- Lemtingų įvykių trejybė (p. 7)
- Lietuvos išeivijos studentų stažuotės programa įsibėgėjo (p. 10–11)
- Galinaitis vadovauja Il-linois „40 and 8” vete-ranams (p. 14)

Valiutų santykis

1 USD — 2.32 LT
1 EUR — 3.45 LT

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-06-09

PERIODICALS

Prezidentė nesuteikė Lietuvos pilietybės

Vilnius, lapkričio 6 d. (BNS) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė nusprendė nesuteikti Lietuvos pilietybės išimties tvarka šokėjai ant ledo iš JAV Katherine Leigh Copely.

Toks sprendimas priimtas atsižvelgus į dviejų Pilietybės komisijų patarimus, kad pilietybės suteikimas prieštarautų Konstitucijai ir įstatymams.

Įstatymas numato, kad pilietybė išimties tvarka gali būti suteikiama, jei asmens nuopelnai Lietuvai yra neginčijami, asmuo yra išitraukęs į Lietuvos visuomenę ir susijęs su Lietuva nuolatiniais faktiniais ryšiais.

Prezidentės sprendimas reiškia, kad K. L. Copely kartu su Devidu Stagniūnu negalės atstovauti Lietuvai 2010 metų Vancouver olimpinėse žaidynėse.

Naujos sudėties Pilietybės komisija spalį nusprendė nesiūlyti prezidentei suteikti Lietuvos pilietybę išimties tvarka amerikietei K. L. Copely, nes ji esą nėra pakankamai išitraukusi į Lietuvos visuomenę.

Prezidentės teigimu, Lietuvos Respublikos pilietybė yra labai svarbi konstitucinė vertybė, nustatanti nuolatinį teisinį asmens ir valstybės ryšį. Konstitucija nustato, kad Lietuvos Respublikos pilietybė turi būti teikiama laikantis Konstitucijos ir įstatymų numatytų reikalavimų. Respublikos prezidentė yra saistoma minėtų teisės aktų, todėl, spręsdama Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo išimties tvarka klausimus, negali jų pažeisti ir suteikti Lietuvos Respublikos pilietybę išimties tvarka tiems asmenims, kurie neatitinka įstatymo reikalavimų.

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Nors lapkričio 9 d. sukaks 20 metų nuo Berlyno sienos griuvimo, kai kas pastebi, jog siena vis dar egzistuoja. Žmonių, tautų galvosenoje, jų elgesyje. Taip mano prof. Landsbergis (daugiausia šios dienos „Drauge“ 7 psl.). Apie nugriautos sienos besitęsiantį poveikį kalba ir gamtininkai, sekantys kalnų, esančių tarp Vakarų Vokietijos ir Čekijos, gyventojus – raudonuosius elnius. Nors sienos nėra jau 20 metų, raudonieji elniai nė karto neapsilankė anapus Geležinės uždangos, Čekijos pusėje. Kaip pastebi biologas Marco Heurich, toks elgesys aiškinamas iš kartos į kartą perduodamomis žiniomis apie elnių tradicinius kelius. Vis dėlto viliamasi, jog jaunesni, po sienos griuvimo gimę elniai jau neturės užkoduoto žinojimo apie sieną ir anksčiau ar vėliau peržengs ją. Belieka to paties palinkėti ir sau patiems.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to
Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA (metams kasdien, paskelbta) \$250.00 JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00
• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA: JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Iš Ateitininkų gyvenimo

Medžiagą siųsti: Vidai Kuprytei c/o Draugas 4545 W 63 St. Chicago, IL 60629 • el. paštas: draugas@ateitis.org

Ranka rankon: Šiaurės Amerikos ateitininkų valdybos nariai, kartu su ŠAAT pirmininke ir sąjungų atstovais, pasiryžę vieningai dirbti. Iš k: Pranas Pranckevičius, ŠAAT pirm. Birutė Bublienė, Vytautas Maciūnas, Audrius Rušėnas, ŠAAV pirm. Rasa Kasniūnienė, Alma Jankienė, Marius Polikaitis, Studentų ateitininkų atstovas Gytis Mikulionis, Jaunųjų ateitininkų sąjungos pirm. Laima Aleksienė, Moksleivių sąjungos atstovė Lina Poskočimaitė ir Sendraugių atstovė Ramunė Kubiliūtė. Nufotografuota po posėdžio Sendraugių stovyklos metu, 2009 m. vasarą Dainavoje.

Dainos Čyrienės nuotr.

Būti gerais ateitininkais... Dr. Eliziejus Draugelis

Ateitininkijos 100-mečio išvakarėse Š. Amerikos ateitininkų taryba paskelbė 2009–2010 veiklos metų šūkį, skatinantį aktyvų kristocentrinį visuomeniškumą: „Ranka rankon Kristaus vardu paveikime žmoniją!“ Šis skatinimas į veiklumą ir veržlumą lydi ateitininkus jau šimtą metų, kaip matome iš čia perspausdintų paskatos žodžių, išsakyto vieno iš ateitininkijos pradininkų, dr. Elizejaus Draugelio. Semiamės išmintim iš praeities, bet ir kviečiame dabartinius skaitytojus pasidalinti savo mintimis — ko reikalauja krikščioniškas visuomeniškumas ir kaip konkrečiai galėtume šių metų veiklos šūkį įgyvendinti?

Būti gerais ateitininkais, t.y. tik katalikais jaunuoliais, atliekančiais savo religijos pareigas, bet neinančiais į viešumą, į bendruomenę, nedarant įtakos ir kitiems, ypač nuskriaustiesiems gyvenimo sunkumų, nebūtų tai jau viskas, nebūtų atsieltas aukštas tikslas. Tiek mes „pirmūnai“, tiek ypač dabartiniu metu jūs privalote likti veržlūs, energingi kovotojai dėl užsibrėžto idealo. Tad eikite visur! Veržkitės visur! Į mokslą, į visuomeninį darbą, į vargo plotus! Į tėvynės laisvinimo žygius! Tik tuomet gyvenimas bus pilnas ir prasmingas. Tik taip mūsų ateitininkų sąjūdis bus prasmingas.

Lengvai „pasidaryti“ ateitininku negalima. Tik nuolat save kontroliuojant, dirbant, aukojantis, nusiviliant, kenčiant ir vėl pakylant, to galima pasiekti. Ne gausumas, bet idėjų gilumas lemia, čia daug padeda religinga šeima, dori, rimti draugai ir vertinga knyga.

Aš džiaugiuosi, kad visa tai savo gyvenime turėjau; religingi mano tėvai davė man pagrindą; kun. Ladas, mano brolis, man davė pavyzdį; tokie asketai (nevartojo alkoholio, rūkalų, nemoralių plepalų ir t.t.), kaip Pr. Dovydaitis, V. Endziulaitis, Z. Starkus ir kiti pirmūnai, stiprino ir brandino manyje ryžtą mūsų idėinei kovai.

Mes, pirmieji ateitininkai, siekdami didžiausio, idealistiškiausio šūkio — Visa atnaujinti Kristuje — pradėjome nuo mažesnių užsimojimų, lyg ir „smulkmenų“: pasiryžome būti blaivininkai, nerūkyti, laikytis duotojo žodžio, būti punktualūs, tarp savęs kalbėti tik lietuviškai, savo pamokas, o vėliau studijas, paruošti rimtai. Pasiryžom (kas buvo nelengva) viešai

praktikuoti katalikiškus papročius: susitikus garbinti Kristaus vardą (vieton labądien), žegnotis prieš ir po valgio, einant pro bažnyčią ar pro kryžių, nusiimti kepurę (...)

Dabar šitie mažmožiai kai kam gali atrodyti smulkūs ir net nereikšmingi, bet anais laikais jie buvo savotiškas revoliucinis protestas prieš pradedančią įgyti „pilietines teises“ bedievybės

rutiną. Kas nugali save „mažmožiuose“, tas gali įvykdyti ir didelius žygius.

Ateitininkų ideologija ir siekiai amžini, kaip amžinas ir Kristus ir Jo mokslas. Juo sekti nėra lengva. Keliai erškėčiais nukloti, tačiau pasiryžėlių tai nebaido.

Dr. Eliziejus Draugelis
Ateitis, 1960, 3 nr.

Minėdami A. Dirsytės gimimo šimtmetį, prisimenam jos nueitą kelią ir stabtelim prie teismo dienos — lapkričio 11 d.

Adelė Dirsytė nuteista už dalyvavimą „kontrrevoliucinėje ateitininkų veikloje“

Tai faktas: už tą veiklą, kuria mes, ateitininkai, gėrimės ir didžiuojamės, ateitininkiško jaunimo globėja mokytoja Adelė Dirsytė buvo nuteista 10 metų sunkaus darbo kalėjimo Sibire ir dar 5 metus tremties — be teisės grįžti į tėvynę. Toks buvo sovietų karo teismo nuosprendis 1946 m. lapkričio 11 d. Vilniuje po aštuonių mėnesių kalinimo, tardymo ir kankinimo. Tai liudija išlikęs teismo dokumentas rusų kalba, išspausdintas jos monografijoje.

Prisimintina teismo diena

Adelės Dirsytės 100-ųjų gimimo jubiliejiniai metai (1909–2009) eina į pabaigą. Liko dar ši — lapkričio 11 d. — data, primenanti šios už ateitininkiškus idealus Sibire beveik 10 metų kentėjusios ateitininkės tragišką, bet kartu pergalingą gyvenimą. Tos datos proga verta ją dar kartą prisiminti — pastatyti jos pavyzdį mūsų akivaizdoje.

Šiomis dienomis prisiminkime ją savo veikloje: šv. Mišių aukoje, ateitininkiškame susirinkime ar viešame parengime visuomenei, pasimeldžiant už jos paskelbimą palaimintąją, paskaitant iš jos monografijos ar iš jos sibirinių laiškų rinkinio.

Nauja medžiaga

Adelės Dirsytės giminės Lietuvoje ėmėsi iniciatyvos paruošti ir išleisti naują medžiagą, apie kurią norime pranešti.

• **Kompaktinė plokštelė „Adelė Dirsytė. Gyvenimas ir veikla“** Paruošta, išleista ir dauginama biografinio pobūdžio 16 minučių plokštelė (DVD; garsas ir vaizdai kompiuteriui).

• **Nauja maldaknygės „Marija, gelbėki mus“ laida.** Giminės savo lėšomis išleido naują maldaknygės laidą (tokią pat, kokią išleido Š. Amerikos ateitininkų taryba 2003 metais).

• **A. Dirsytės laiškų rinkinys „Jūs manieji“.** Giminės telkia pinigų naujai laidai. Š. Amerikos ateitininkų valdyba savo ateinančiame posėdyje svarstys, kokia suma tą leidinį paremti.

Dėl susisiekimo su Adelės Dirsytės giminėmis prašau teirautis manęs (tel. 708-562-8948).

Kęstutis A. Trimakas
A. Dirsytės veiklos skatintojas Amerikoje

Registracija moksleivių žiemos kursams

Moksleivių ateitininkų sąjungos centro valdybos ruošiami Ateitininkų pasaulėžiūros kursai įvyks š. m. gruodžio 26–sausio 1 d. Dainavoje. Jau rasite registracijos informaciją moksleivių ateitininkų tinklalapyje www.mes-mas.org. Kviečiame pasižiūrėti ir užsiregistruoti.

GANYTOJO ŽODIS

VATIKANO APŽVALGA: BAŽNYČIA – NAMAI KIEKVIENAM?

Šiomis dienomis daug kalbama apie Vatikano II susirinkimo direktyvas ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo klausimais bei apie tai, kaip kai kurie popiežiaus Benedikto XVI pastaruoju metu priimti sprendimai į tai atsiliepia. Šiandienos apžvalgoje aptarsime tris naujausias aktualijas: pradėtą pokalbį su katalikų tradicionalistų grupe, atverstą naują katalikų ir stačiatikių dialogo puslapį, atvertą naują kelią priimti anglikonus į bažnyčią. Aš esu **Cindy Woodden**, agentūros „Catholic News Service“ korespondentė Romoje.

John Thavis: Aš esu John Thavis, „Catholic News Service“ agentūros Romos skyriaus vadovas. Pasutinę spalio savaitę Vatikanas susitiko su tradicionalistų grupės, Šv. Pijaus X brolijos, vadovais. Pernai popiežius Benediktas XVI panaikino keturių brolijos vyskupų ekskomunikacijas, ir Vatikanas tikisi, kad šiuo metu vykstantys pokalbiai suvienys. Tačiau iškyla didelė problema, kurią reikia įveikti. Tradicionalistai vis dar yra labai priešiški nusiteikę dėl kai kurių esminių Vatikano II susirinkimo mokymų, ypač – ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo klausimų. Nesenai jų vyresnysis sakė, jog ekumenizmas buvo viena iš dabartinės Bažnyčios klaidų, kad vienintelis būdas išspręsti šiandienę krizę yra „grįžti į praeitį“.

CW: Daug dėmesio skiriama dialogui su Šv. Pijaus X brolija. Tačiau tuo tarpu kai Vatikanas, atrodo, stengiasi daryti viską, kas įmanoma, siekdamas susikalbėti su grupe, priešškai nusistačiusia ekumenizmo atžvilgiu, jo dialogas su kitomis krikščioniškomis bažnyčiomis energingai juda į priekį.

Tarp visų kitų bažnyčių Stačiatikių Bažnyčia yra artimiausia Katalikų Bažnyčiai doktrinų ir sakramentų klausimais. Abiejų bažnyčių aukšto lygio atstovai spalio viduryje susitiko Kipre tęsti diskusijų apie jautriausią jas skiriančią klausimą – popie-

žiaus vaidmenį. Po kelerių įtampos metų visi stačiatikiai dalyvauja dialoge, skatinančiame dideles viltis siekiant vienybės. Taigi, ekumenizmas užima svarbią vietą Vatikano darbotvarkėje.

JT: Tai tiesa, tačiau kartais nėra lengva įvertinti Vatikano siūlomą ekumeninį poveikį. Vienas iš tokių atvejų, atrodo, bus ir neseniai paskelbtas pareiškimas apie naują sistemą, priimant anglikonų grupes, kurios nori susijungti su Katalikų Bažnyčia. Viena vertus, naujas planas parodė ryškų lankstumą: Bažnyčia leidžia tiems nepatenkintiems anglikonams išlaikyti kai kurias savo apeigas ir tradicijas, net leidžia pasilikti vedusių kunigų praktiką. Šiuo atveju atrodo, lyg Vatikanas saktų, kad Bažnyčia išties yra „didelė palapinė“, sugebanti aprėpti įvairovę.

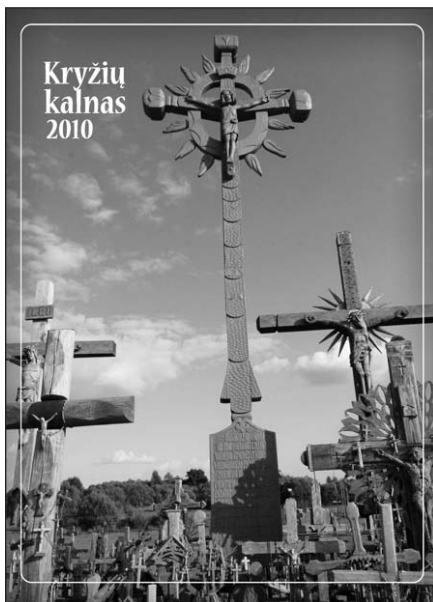
CW: Tuo pat metu žmonės klausė, kaip šis žingsnis gali paveikti ilgai trunkantį dialogą su Anglikonų Bažnyčia. Idėja priimti dideles grupes iš kitų Bažnyčių yra labai jautrus klausimas ekumeninėse srityse. Šiuo ypatingu atveju Vatikanas, prieš darydamas šį pareiškimą, pranešė apie tai anglikonams, ir abiejų Bažnyčių vadovai tokiu būdu galėjo padaryti bendrą pranešimą – išvengdami ekumeninio skilimo. Kaip pasakė vienas Vatikano atstovas, katalikai „nežvejoja anglikonų ežere“, tačiau jei tarp jų yra žmonių, kurie nori tapti katalikais, mes negalime užtrenkti durų.

JT: Kad ir kaip būtų, nėra jokių abejonių, jog tai naujas būdas veikti. Tai, ką matėme per pastarąsias porą savaičių, atspindi aiškų popiežiaus Benedikto XVI požiūrį į Vatikano II susirinkimą: stiprus ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo palaikymas, tačiau toks pat rūpinimasis, kad Katalikų Bažnyčia taptų namais kiekvienam.

Informacija skelbta H2Onews.org

Parengė **Dalia Žemaitytė**
Bernardinai.lt

Ketvirtasis vysk. E. Bartulio kalendorius

Šiaulių ir Lietuvos kariuomenės vyskupas Eugenijus Bartulis turi gražią tradiciją kiekvienais metais visuomenei padovanoti po naują, savo darytomis nuotraukomis iliustruotą kalendorių. Kitų metų kalendoriaus fotoobjektyvas nukreiptas į Kryžių kalną. Kalendorius vadinasi

„Kryžių kalnas 2010“.

Šio kalendoriaus pristatymas įvyko lapkričio 6 d. Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje, informuoja Krikščionybės žiniasklaidos tarnyba.

Tai jau ketvirtasis vyskupo E. Bartulio kalendorius. Pirmasis pava-

„Draugo“ padėtis ir ateitis

MARIJA REMIENĖ

„Draugo“ šimtmetis ir jam parodytas dėmesys nuskambėjo plačiai ne tik tarp Amerikos lietuvių, bet ir Lietuvoje. Lietuviai Amerikoje, palyginti su kitomis etninėmis grupėmis, yra mažuma. Tačiau galime ir turime didžiulius savo spauda, ypač dienraščiu „Draugas“, kuris šiais metais sulaukė šimto metų, gyvuoja ir nemano sustoti. Nors per paskutiniuosius keletą metų dienraštis prarado skaitytojų ne dėl kokių nors ypatingų priežasčių, bet tik dėl neišvengiamos mirties, kuri retina skaitytojų gretas, „Draugas“ buvo ir tebėra pats įtakingiausias Amerikos lietuvių laikraštis.

Kadangi „Draugas“ užima svarbią vietą mūsų lietuviškame gyvenime, vis atsiranda įvairių kalbų apie jį. Noriu visiems pareikšti, kad „Draugas“ laikosi tvirtai ir yra toje pačioje vietoje, tėvų marijonų patalpose (4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629), prižiūrimas „Draugo“ tarybos direktorių.

„Draugas“ buvo įsteigtas didelių sumanymų turėjusio kunigo Antano Staniulyno 1909 m. liepos 12 d. Amerikos lietuvių Romos katalikų kunigų sąjungos (vėliau – Kunigų vienybės) pastangomis. Per šimtą metų dienraštis nesustojo eiti, nors teko išgyventi įvairių sunkumų, ypač finansinių. Jau pačioje pradžioje „Draugo“ leidimo reikalai buvo neaiškūs. Nors kunigai redaktoriai ir administratoriai dirbo veltui, skolos augo, ir jo rėmėjai nuolat turėjo jas dengti. Todėl kreiptasi į marijonų vadovybę, kad ši perimtų „Draugą“ ir jo leidybą į savo rankas. Marijonų užnugaris buvo stipresnis, ir tėvai marijonai krikščioniškos tiesos ir lietuviškų reikalų vedami ryžosi aukotis – 1919 m. sausio 29 d. jie perėmė „Draugą“ į savo rankas.

Perėmusi „Draugą“ vienuolija ant savo pečių užsidėjo sunkią našta, tuo pat metu jai atsivėrė plati dirva apaštalavimo ir tautiniuose darbuose. Ilgą laiką dienraštį redagavo itin gabūs žurnalistai, jame dirbo neeiliniai bendradarbiai. 1941 m. buvo įkurta pelno nesiekianti organizacija – Lietuvių katalikų spaudos draugija, tačiau visą leidimo, redagavimo ir administravimo našta ir toliau nešė marijonai. Dėl šios priežasties Draugijos taryboje daugumą sudaro marijonų vienuolijos nariai: 11 kunigų marijonų ir 9 pasauliečiai.

Tėvai marijonai globojo ir leido „Draugą“ 90 metų. Jų darbai spaudos srityje Amerikoje yra neįkainojami. Jokia kita organizacija, nesiekdama pelno, tiek nesiaukėjo krikščioniškai lietuviškai spaudai. Tėvų marijonų pastangomis 1956 m. buvo pastatytas spaudos centras, kur iki šiol yra įsikūrusi „Draugo“ redakcija, administracija ir spaustuvė. Nors statybos darbus gausiomis aukomis rėmė lietuvių visuomenė, vis dėlto tėvai marijonai nešė didelę atsakomybę, ėmėsi rizikos surinkti ir išmokėti visas statybos skolas.

Laikai keičiasi. Nėbėra ištikimų marijonų broliukų, mažėja pašaukimų į kunigus, kurie kalbėtų lietuviškai. Visą dienraščio leidimo darbą teko perimti pasauliečiams. Spaudos centras, kuris buvo pritaikytas dienraščio leidybai, paseno, jam reikia remonto. Tėvų marijonų jėgos ribotos, aukų sumažėjo, o senus kunigus reikia išlaikyti slaugos namuose. Todėl marijonų provincija nutarė pastatą parduoti.

„Draugui“ atėjo sunkus apsisprendimo metas. Kur keltis? Yra 3 vietos, bet nė viena jų netinka redakcijai ir administracijai. O kur dėti knygas ir šimto metų „Draugo“ archyvą? Tokio didelio archyvo negali priimti ALKA, esanti Putnam. Nėra vietos Jaunimo centre. Vienintelė išeitis yra nupirkti dabartinį „Draugo“ pastatą. Deja, nei „Draugo“ leidėjai, nei Draugo fondas neturi tokios sumos. Todėl dienraštis ieško mecenatų. Mūsųose yra turtingų tautiečių. Yra fondai, kuriuos „Draugas“ išaugino, o ir kitos organizacijos. Gal mes visi esame kalti dėl susidariusios neaiškos padėties? Neišauginome naujų skaitytojų, nors veikia ir yra remiamos lituanistinės mokyklos. Nėra pašaukimų į kunigus, kurie dirbtų spaudos darbą be atlyginimo.

Dabartiniai „Draugo“ leidėjai kol kas nieko konkretaus nėra nutarę. Jei bus kokių pokyčių, leidėjai tuoj pat praneš. Mieli „Draugo“ prenumeratoriai ir nuoširdūs rėmėjai, nespėliokite ir neklausykite įvairių gandų – teisinga informacija ateis iš „Draugo“ leidėjų.

Dienraštis bus leidžiamas ir toliau. Dabartinis tėvų marijonų provincijolas Dan Cambra „Draugo“ šimtmečio pokylyje kalbėdamas apie mūsų dienraščio ateitį pareiškė, kad „Draugas“ gyvuos dar 25 metus. Provincijolo žodžius susirinkusieji palydėjo plojimais. Tuo ir tikėkime.

dintas „Kryžiai kalnuose“, po to – „Šventovės kalnuose“, 2009 metų kalendorius papuoštas vaizdais iš Šventosios Žemės ir vadinosi „Šventoji Žemė“. Anksčiau išleisti kalendo-

riai iliustruoti nuotraukomis iš kelionių po kitas šalis.

Krikščionybės žiniasklaidos tarnyba

Los Angeles Šv. Kazimiero šeštadieninei mokyklai – 60 metų

„Ir niekuo kitu tauta neapreikš savo širdį, sielą ir dvasią taip, kaip savo kalba...“

Vydūnas

DALILĖ POLIKAITIENĖ

Pradžia

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos (įsteigta 1941 m.) steigėjas prelatas Julius Maciejauskas svajojo apie lietuviškos mokyklos įkūrimą, kad būtų ilgiems laikams užtikrintas lietuviškas parapijos gyvavimas. Jo pradėtą darbą sėkmingai tęsė kun. Jonas Kučingis (vėliau tapęs prelatu), ir 1949 m. rugsėjo 3 d. labai primityviomis sąlygomis lituanistinė mokyklėlė pradėjo pirmuosius savo mokslo metus.

Klebonas Kučingis pakvietė seses prancišketes, kurios sekmadieniais dėstė tikybą ir lietuvių kalbą. Pirmaisiais mokslo metais mokyklą lankė 25 mokinukai. Į mokyklos darbą įsijungė mokytoja Ona Razutienė, bažnyčios vargonininkas muzikas Antanas Skridulis, kunigai Lionginas Jankus ir Vaclovas Šiliauskas, o nuo 1950–1951 mokslo metų – Vladas Pažiūra, kuris tais metais ėjo mokyklos vedėjo pareigas. Vėliau mokytojavo ir Šv. Kazimiero kongregacijos seselės, kurios dirbo kasdieninėje parapijos mokykloje.

1951 metais pastačius parapijos bažnyčią ir senąją pertvarkius į salę, į šias patalpas persikėlė ir lituanistinė mokykla. 1952–1953 mokslo metais mokykla perėjo į skyrių sistemą: veikė 6 skyriai, buvo sudarytos programos, kuriomis mokytojai vadovavosi, pamokos buvo perkeltos iš sekmadienių į šeštadienius. 1963 m. užbaigus statyti kasdieninei Šv. Kazimiero parapijos mokyklai patalpas, šeštadieninės mokyklos pamokos buvo tęsiamos naujuose kambariuose, kuriais naudojames jau 46 metus.

Mokiniai

Mokinių skaičius kasmet augo. 1972 m. jau buvo 10 skyrių, o 1974 m., švenčiant mokyklos 25-ųjų metų sukaktį, mokyklą lankė 160 mokinių.

Nuo to laiko iki pat sukaktuvinių 2009 metų mokyklą visą laiką lankė tarp 92 ir 140 mokinių. Šiems mokslo metams užsiregistravo 145 mokiniai.

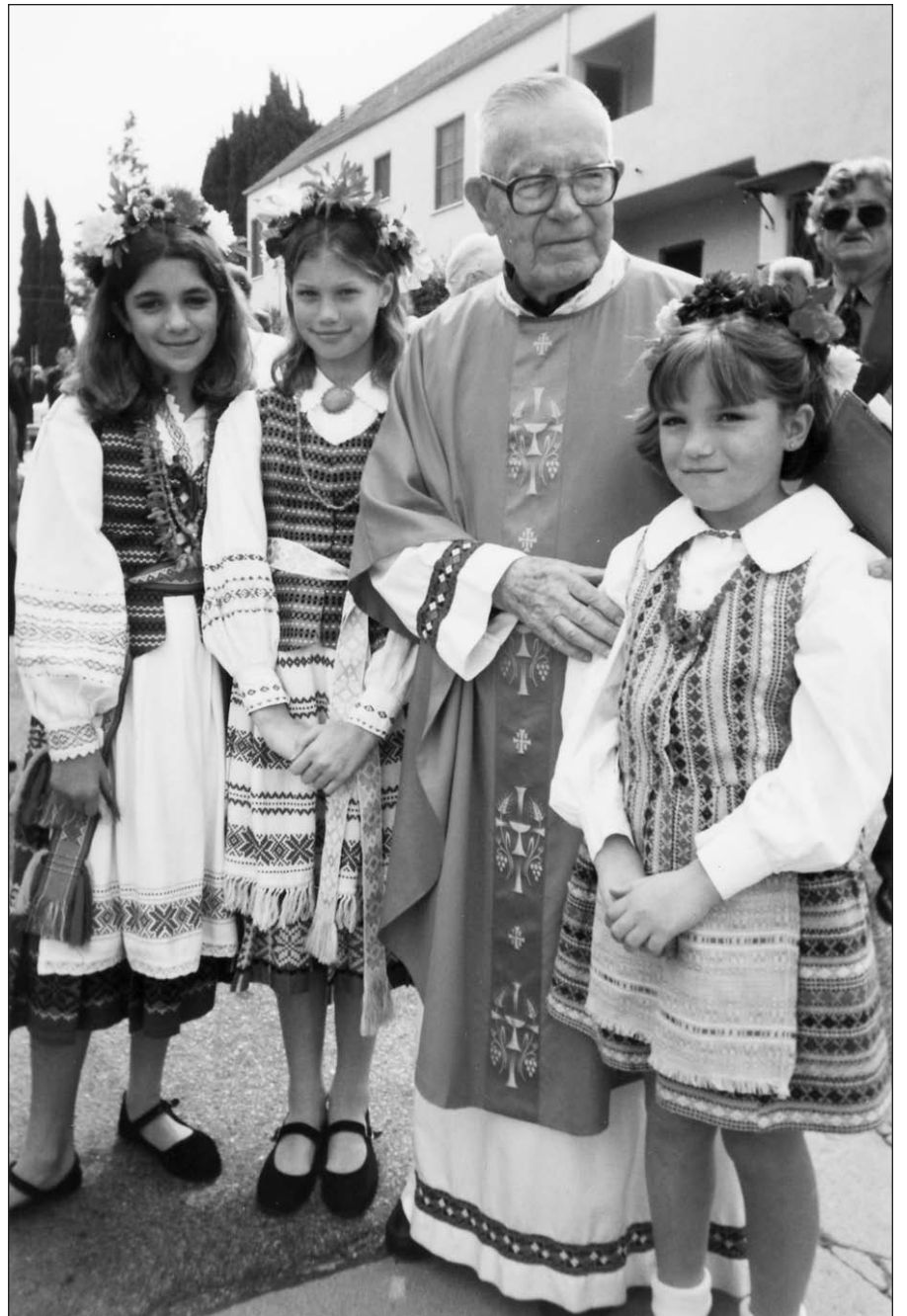
1971–1973 metais veikė aukštesnioji lituanistinė klasė, kurią lankė 8 klasių kursą baigę mokiniai. Mokiniai rinkdavosi į pamokas sekmadieniais prieš šokių ansamblio repeticiją. Jiems dėstė Alė Rūta, Bernardas Brazdžionis, Ignas Medziukas, Uogintas Kubilius, Hermanas Tumas ir Ona Razutienė; ji buvo ir vedėja. 1972–1974 metais veikė pedagoginiai lituanistikos kursai, kuriuos baigę, egzaminą išlaikę ir pedagogo diplomą gavo 8 kursantai.

2009–2010 mokslo metais veikia 3-jų ir 4-ių metų vaikučiams skirtas „kiškių darželis“, Vaikų darželis – 10 klasės ir 11–12 klasių seminarai. Baigusieji 10 klasę mokiniai kas antrą šeštadienį susirenka į kursus ir po dvejų metų lankymo bei sėkmingai išlaikytų egzaminų gauna mokyklos baigimo diplomą.

Mokyklos vadovai ir mokytojai

Per 60 metų mokyklai trumpai vadovavo: Juozas Kojelis, Vytautas Tamulaitis, Kazys Barauskas, kun. Romas Kasponis, Dalilė Polikaitienė ir Juozas Pupius. 1958–1969 metais mokyklos vedėju buvo Ignas Medziukas, kuris vėliau ilgus metus ėjo mokyklos inspektoriaus pareigas. 1951–1952, 1971–1982 ir 1984–1985 metais mokyklai vadovavo Vladas Pažiūra, o nuo 1987 m. iki šių dienų mokyklos direktorė yra Marytė Sandanavičiūtė-Newsom. Keleri metus prie administracinio darbo prisidėjo Violeta Gedgaudienė ir Algimantas Žemaitaitis.

Kaip ir visose lituanistinėse mokyklose, daugelį metų nuo mokyklos įsisteigimo dėstė Lietuvoje pedagoginę išsilavinimą gavę mokytojai, vėliau prisijungę pedagogo mokslus JAV universitetuose baigusieji ir pasišventę mokinių tėvai, kurie darbo savaitę dirbdavo kitose srityse. Nuo 1967 metų JAV LB Švietimo taryba beveik kasmet organizuoja studijų savaites Dainavos stovyklavietėje (Man-

Prel. Kučingis savo 60 metų kunigystės šventėje su Šv. Kazimiero mokyklos mokinėmis (iš k.): Sigita Newsom, Darija Varnaite ir Inga Newsom.

Iš „Draugo“ archyvo.

chester, Michigan). Tačiau dėl didelių atstumų LA mokyklos mokytojai pirmaisiais keliais dešimtmečiais mažai galėjo dalyvauti. Nuo 1990 metų keletas mokytojų beveik kasmet vyksta į Mokytojų tobulinimosi kursus. M. Newsom, tuo metu buvusi JAV LB Švietimo tarybos narė, keletą metų vadovavo kursams. 2004 m. vasarą

Marytė dalyvavo Lietuvoje Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR Vyriausybės suruoštame išeivijos mokyklų mokytojų seminare. Pirmasis Los Angeles mokytojų seminaras įvyko 1973 m., vėliau suruoštas dar kelis kartus. Nuo 2000 m., Švietimo tarybai padedant, Švietimo tarybos vakarinio pakraščio mokytojų konferencijos vyksta kiekvieną rudenį.

Per šį ilgą mokyklos gyvavimo metą daugiau nei 200 mokytojų mokytojavo Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje. Daug jų išlydėjome į Amžinybę, kai kurie pasitraukė į poilsį arba turi kitų įsipareigojimų. Džiaugiamės, kad paskutiniaisiais metais prisijungę nemažas skaičius iš Lietuvos atvykusių pedagogų ir kitų pasišventusių asmenų. Šiais mokslo metais mokykloje dėsto 23 mokytojai.

Senos ir naujos mokyklos tradicijos

Šv. Kazimiero mokykloje turime gražią tradiciją. Iš ryto, tuoj po pirmojo skambučio, sustojame kieme prie vėliavų stiebų (lietui lyjant, sustojame ratu salėje), sukalbame maldą prieš pamokas, atiduodame pagarbą iškeltai Amerikos vėliavai, pakeliame trispalvę ir sugiedame Lietuvos himną. Mokyklos mokinukai jau nuo darželio klasės moka maldos ir himno žodžius. (Tik tie, kurie dažnai vėlinasi, žodžių ir neišmoksta.)

Nukelta į 13 psl.

Los Angeles Šv. Kazimiero mokyklos mokiniai ir mokytojai šiandien.

Kelionės, knygos ir mados su lietuvišku prieskoniu!

ANN CHARLES

Specialiai „Draugui“ iš New York

Ar yra geresnis būdas švęsti Lietuvos vardo tūkstantmetį, nei „užkariauti“ New York miestą su keliais savo geriausiais draugais lietuviais?

Neseniai „Didysis obuolys“ (Big Apple) buvo geriausia vieta tiems, kurie norėjo aplankyti kelionių mugę, surengtą Estų namuose New York, susitikti su knygos „Vilnius: City of Strangers“ autoriumi Laimonu Briedžiu „Rizzoli“ knygyne ar pagurkšnoti šampaną pačiose „karščiausiose“ New York madų savaitės vietose. Svarbiausia, jog visa tai galima buvo padaryti per vieną naktį!

Nors renginio Estų namuose pavadinimas buvo „Estonia, the Baltics and Beyond“ („Estija, Baltijos šalys ir daugiau“), čia apsilankė ir latviai bei lietuviai, kurie, pasak Baltic Sea Tourism Commision (BTC), įsikūrusios Švedijoje, atstovo, pristatė kelionių programas, reklamavo turizmą Baltijos šalyse, siekė užmegzti naujus ryšius.

Estams šiame renginyje buvo skirta ypač daug dėmesio. Mugę organizavo estė Krista Altok Tassa, Estonian Chamber of Commerce and Industry (EACCI) prezidentė, kartu su „Finnair“, „Air Baltic“ ir „Enterprise Estonia/Estonian Tourist Board“. Kita vertus, renginyje buvo galima pamatyti ir „Icelandair“, „Vytis Tours“ ir „GoBalticEurope.com/BTC“ atstovus.

„Air Baltic USA“ generalinis direktorius Eric Pechstein ir „Icelandair“ vyriausiasis pardavimo direktorius Amerikoje Daniel Serritello pristatė kelionių oro linijomis galimybes. Atidarant renginį kalbėjo Estijos generalinis konsulas Jaanus Kirikmae ir Latvijos garbės konsulas Daris Delins. Rinkodaros konsultantė Kristiina Ojamaa puikiai pristatė „Estonian Tourist Board/Enterprise Estonia“ veiklą. Muzikinę programą atliko sopranas Kristi Roosmaa ir pianistė Triin Laul.

Nors lietuvių fotožurnalistei Audronei Mačiūnaitei, architektkei Elenai Vilkienei-Rozenfeld ir „Draugo“ bendradarbei Jurgitai Raškevičiūtei patiko gurkšnoti šampaną ir skanauti šokoladą pačiuose elegantiškiausiuose New York madų namuose, tą patį vakarą kartu su „GoBalticEurope.com/BTC“ komanda jos nus-

prendė apsilankyti Estų namuose ir kartu paminėti Lietuvos vardo tūkstantmetį ir „Vilniaus – Europos kultūros sostinės 2009“ vardą. Lietuvėms ypač patiko „Alitos“ gėrimai, kuriuos Estų namuose surengtoje mugėje pristatė Žilvinas Bublys. „Alita“ yra gerai žinoma visiems savo šampanu ir putojančiu vynu. „Alitos“ gaminimas brendis, degtinė ir juodųjų serbentų vynas taip pat yra vieni iš lietuvių labiausiai mėgiamų gėrimų.

„GoBalticEurope.com/BTC“ projektas Estų namuose pristatė akį traukiantį Lietuvos vardo tūkstantmečio plakatą, spalvingas brošiūras apie Vilnių, išdalijo naudingų internetinių puslapių, kurie padėtų pasirošti kelionėms į Baltijos šalis, sąrašą. Šį sąrašą parengė Amerikos lietuvis fotomenininkas Algis Norvilas. Prie „GoBalticEurope/BTC“ stendo taip pat buvo galima rasti „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ knygų, žurnalą „Baltic Breezes“, kurį išleido BTC, ir oro linijų „Air Baltic“ skrydžių žurnalą „Baltic Outlook“.

Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New York parūpino brošiūrų apie Lietuvą: „Lithuania. 25 Things You Can Do In Lithuania“ („Lietuva. 25 dalykai, kuriuos gali atlikti Lietuvoje“), „Cultural Highlights“ („Kultūros akcentai“) ir „Lithuania – See it! Feel It! Love It!“ („Lietuva – Pamatyk! Pajausk! Pamilk!“). Oficialioje kelionių mugės programoje buvo pakviestas dalyvauti ir „Vytis Tours“, pagrindinės kelionių organizatorės į Baltijos šalis, rinkodaros direktorius Rimas Kezys. JAV LB New York apygardos pirminkė Ramutė Žukaitė susirinkusiems papasakojo apie savo kelionę į Lietuvą, surengtą būtent šios kelionių agentūros.

Tą patį vakarą po kelionių mugės keletas lietuvių nusprendė užsukti į „Rizzoli“ knygyną ir susitikti su knygos „Vilnius: City of Strangers“ autoriumi Laimonu Briedžiu. Šį susitikimą surengė LR generalinis konsulas New York, LR gen. konsulas ambasadorius Jonas Paslauskas, „Rizzoli“ knygynas ir Centrinės Europos universitetas.

Greitai, 2011 metais, ir kitų Baltijos šalių miestai – Talinas Estijoje ir Turku Suomijoje – pasipuoš Europos kultūros sostinės vardu.

Vertė **A. Tamošiūnaitė**

Iš k.: Ann Charles, Audronė Mačiūnaitė, Elena Vilkiene-Rezenfeld Estų namuose New York.

KOMENTARAS

Trigrašis prie R. M. Lapo straipsnio apie JAV vieno cento kūrėją

ALGIMANTAS GEČYS

Patinka skaityti Raimundo Mariaus Lapo straipsnius, ypač kai jo straipsnių tema yra paskirta ankstyviesiems lietuviškosios emigracijos į JAV laikams. Sudomino mane „Draugo“ kultūrinio priedo š. m. spalio 10 dienos laidoje išspausdintas jo straipsnis apie JAV vieno cento monetos kūrėją Victor David Brenner, 1890 metais emigravusį į JAV iš Šiaulių. Skaitytojo dėmesį pagauna autoriaus parinktas vaizdingas straipsnio pavadinimas: „Kiekvieno amerikiečio pinigine... mažas Lietuvos gabalėlis.“

Straipsnis sudomino, nes ilgąmetę savo mechanikos inžinieriaus karjerą baigiau dešimtį metų darbuodamas Philadelphia mieste esančioje JAV monetų kalykloje. Tai pirmoji po JAV nepriklausomybės paskelbimo įkurta JAV valstybinė monetų kalykla. Praėjus daugiau kaip dviem šimtmečiams, kalykla dabar veikia eile ketvirtoje Philadelphia miesto dalyje, JAV Nepriklausomybės akto paskelbimo ir kiek vėliau kuriamos JAV Konstitucijos istorinių pastatų artumoje.

R. M. Lapas klysta, teigdamas, kad Denver, Colorado valstijoje, veikianti monetų kalykla yra „didžiausia pasaulyje“. Nei Denver, nei San Francisco veikiančios JAV pinigų kalyklos užimamu plotu ir kasdien nukalamų monetų skaičiumi neprilygsta pasaulyje didžiausiai Philadelphia monetų kalyklai. Kai man teko dirbti JAV Iždo (US Treasury) ministerijai, Philadelphia monetų kalykla per tris darbo pamainas kasdien nukaldavo apie 38 mln. vienetų, iš kurių 35 mln. sudarė JAV vieno cento monetos – „mažas Lietuvos gabalėlis“.

Philadelphia pinigų kalyklos pastate darbuojasi ir JAV Iždo ministerijos žinioje esantys skulptoriai – medalininkai, apie tuzinas asmenų. Tokiu buvo ir Victor David Brenner. Tai neabejotinai elitinė profesija. Kiekviena sukurta nauja moneta iškilmingai pristatoma, sulaukiama garbingų valdžios pareigūnų iš Washington, DC. Paskutiniu metu kiekvienai JAV valstijai kuriant specialiai skirtą 25 centų monetą, naujų monetų pristatymas kiek nukentėjo, tam teikiama kur kas mažesnė dėmesys.

Tik po kelių metų darbo JAV Iždo ministerijoje nustojau tikėti dr.

Aleksandro Račkaus paskleistu „mitu“, kad Brenner vienu laiku pūkavosi lietuviška Baranausko pavarde. Kalbant su skulptoriais – medalininkais, jie pripažindavo, kad Brenner monetai sukurtas prezidento Lincoln reljefas yra nepaprastai aukšto meninio bei techninio lygio. Tereikia į rankas paimti cento monetą ir pastudijuoti prezidento Lincoln garbanas.

Šimtas metų praėjo nuo Brenner vieno cento monetos atsiradimo apyvartoje. Keletą kartų keitėsi metalo monetai sudėtis, tačiau tai gamybos problemų nesukėlė. Daug kalbėta ir kalbama apie vieno cento monetos išėmimą iš apyvartos, ypač kad monetos nukalimas šiuo metu kainuoja daugiau kaip vieną centą. Tačiau ekonomistai apskaičiuoja, kad cento monetą išėmus iš apyvartos, nepilnu procentu pakiltų infliacija. O tai jau būtų nenaudinga valstybei.

...

Noriu pasidalinti keletu prisiminimų iš savo darbo monetų kalykloje. Mane pasamdžius, gavau užduotį surasti apytikriai kelis šimtus 25 centų monetų, kurios per klaidą buvo atspaustos iš dešimt centų monetoms naudojamo plonesnio metalo. Imk ir surask tas netinkamas (su defektu, trūkumu) monetas, keliasdešimt milijonų kiekiu supiltas į monetų „vornias“! Pavyko užsakyti specialią mašiną Švedijoje ir per keletą savačių tokias monetas išrankiojome.

Tačiau ne visada pavyksta problemą lengvai išspręsti, ypač kai per klaidą sugadintų monetų prigaminama šimtais tūkstančių ar net milijonų. Tokiu atveju JAV Iždo ministerijos vadovybė nusprendžia pagaminti dar papildomą kiekį sugadintų monetų, taip sužlugdant jų numizmatinę vertę.

Mano prisiminimuose yra ir tai, kad kalykloje nešiojamos kelnės negalėjo turėti atvartų. Mat vaikstant tarp presų, monetos retkarčiais iššokdavo ir įkrisdavo į kelnių atvartus. Oro uostuose dabartiniu metu vykstantys tikrinimai neprilygsta patikrinimui apleidžiant pinigų kalyklą. Tikrinami visi, įskaitant Washington aukštuomenę. Prisimenu kalyklą aplankiusius Rusijos delegatus, protestuojančius dėl vykdomo tikrinimo. Jie jautėsi įžeisti.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org dalia.cidzikaite@gmail.com

APMASTYMAI APIE „DRAUGO“ ATEITĮ

Jeigu mes tikrai norime, kad mūsų šaunusis „Draugas“ tvirtai žengtų į antrą šimtmetį, reikėtų bent šių veiksmų:

1. DF turėtų padvigubėti.
2. „Draugas“ turėtų susirasti bent 1,000 naujų prenumeratorių.

Gal leisti naujiems skaitytojams „Draugą“ metams prenumeruoti už 50 dolerių?! Gal pripras – negalės be „Draugo“ gyventi...

Antanas Klimas
Rochester, NY

Skaitykite ir remkite „Draugą“!
Apsilankykite www.draugas.org

Vilnius, lapkričio 6 d. (ELTA) – Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje atidaryta paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“, skirta Lietuvos kino šimtmečiui. Parodoje pristatomi reikšmingiausi lietuviški filmai ir jų kūrėjai, unikali XX a. pradžios kino technika, žymiausių dailininkų sukurti kostiumai, animacija ir plakatai. **Eltos nuotr.**

Asmens tapatybės kortelė atvers vartus į elektroninę erdvę

Vilnius, lapkričio 6 d. (ELTA) – Turintieji naujo pavyzdžio asmens tapatybės korteles su elektroninio parašo galimybe galės naudotis įvairiomis elektroninėmis paslaugomis, praneša Vidaus reikalų ministerija (VRM).

Pasak vidaus reikalų ministro Raimundo Palaičio, pirmoji naujovė, susijusi su asmens dokumentais, yra ta, kad jau parengtas ir atitinkamoms įstaigoms atiduotas derinti įsakymo projektas, kuriuo numatoma, jog užsienyje gyvenantis Lietuvos pilietis dėl paso gavimo ar keitimo galės kreiptis į bet kurią Migracijos tarnybą. Iki šiol asmens tapatybės kortelę ar pasą pilietis gali gauti tik toje Migracijos tarnyboje, kuriai priklauso pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, o užsienyje gyvenantis – tik Migracijos departamente.

Ministro teigimu, nuo šių metų pradžios išduodamos lustinės asmens tapatybės kortelės (ATK) su elektroninio parašo galimybe atitinka visus Europos Tarybos ir kitų tarptautinių organizacijų saugumo reikalavimus. Tokių kortelių šiuo metu yra beveik 250,000.

R. Palaitis aiškino, kad piliečiai, turintys ATK, gali laisvai naudotis visomis paslaugomis, esančiomis elektroninės valdžios tinklalapyje www.epaslaugos.lt: užsisakyti teistumo (neteistumo) pažymas, gauti infor-

maciją iš hipotekos įstaigų, pasitikrinti informaciją apie asmens valstybinį socialinį draudimą, teikti juridinių asmenų pranešimus „Sodrai“, deklaruoti gyvenamąją vietą ir užsisakyti pažymą apie ją, šeimos sudėtį. ATK savininkas taip pat gali pasinaudoti Kauno ir Vilniaus miesto savivaldybės elektroninėmis paslaugomis, gauti su statybos procesu susijusius leidimus, elektroniniu būdu pateikti dokumentus Ryšių reguliavimo tarnybai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir kt. Tiesa, norint tai padaryti reikia turėti asmens tapatybės kortelės skaitytuvą bei kompiuteryje įsidiegti nemokamą programinę įrangą.

R. Palaitis taip pat pabrėžė, kad siekiant, jog nesulėtėtų „Elektroninės valdžios paslaugos“ įgyvendinimas, siūloma peržiūrėti rinkliavų už asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančių dokumentų išdavimą ar keitimą dydžius. Už ATK siūloma imti ne 80 litų, o 60 litų, už pasą – ne 100, o 120 litų rinkliavą. Pakeitimai įsigaliotų nuo kitų metų pradžios.

„Tai paskatintų žmones labiau pirkti korteles, nes jos yra mažesnės, patogesnės ir jų galimybės yra didesnės“, – teigė VRM vadovas ir išreiškė viltį, kad po dvejų metų elektroninės paslaugos pasinaudojant ATK visuomenėje taps įprastu dalyku.

Kalėdų proga „Aurela“ skraidins į Londoną ir Dubliną

Vilnius, lapkričio 6 d. (Lietuviams.com) – Oro bendrovės „Aurela“ generalinis direktorius Valdas Barakauskas oficialiai pranešė apie įmonės naujieną – skrydžius Kalėdų ir Naujųjų metų laikotarpiu į Londoną ir Dubliną.

Skrydžiai iš Vilniaus į Londono Stanstedo ir Dublino oro uostus bus vykdomi nuo gruodžio 19 iki sausio 4 d. Šventiniu laikotarpiu oro bendrovė planuoja keletą skrydžių šiomis kryptimis.

Bilietai keleiviai jau gali įsigyti tinklalapyje, naudodamiesi visų Lietuvos komercinių bankų internetine bankininkyste ir dauguma kreditinių kortelių per sistemą „Paypal“.

Į bilieto kainas įskaičiuoti visi oro uostų mokesčiai, bagažas – iki 20 kg, karštieji bei gaivieji gėrimai ke-

leiviams skrydžio metu. „Už nedidelę kainą norime suteikti visas paslaugas be jokių paslėptų papildomų mokesčių, todėl tikimės sulaukti tiek skrendančių namo, tiek apsipirkti ar linksmai atšvęsti Naujuosius metus Londone ar Dubline keleivių“, – kalbėjo V. Barakauskas.

Oro bendrovė „Aurela“ jau penkiolika metų teikia užsakomųjų skrydžių paslaugas Lietuvoje bei užsienyje. Jos orlaivių parke yra du turistinės klasės 148 vietų „Boeing 737-300“, du ilgų nuotolių 217 vietų „Boeing 757-200“ ir du 9 vietų verslo klasės orlaiviai „Hawker 850XP“ ir „Hawker 900XP“.

„Nuolatiniai skrydžiai į Londoną ir Dubliną – nauja įmonės veiklos kryptis, kuri, matant paklausą rinkoje, bus plėtojama ir ateityje“, – teigė V. Barakauskas.

Buvusiam ministrui – kaltinimai genocidu

Vilnius, lapkričio 6 d. (ELTA) – Pirmajam po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo vidaus reikalų ministrui Marijonui Misiukoniui pareikšti įtarimai dėl partizano Antano Kraujelio sunaikinimo 1965 m. Panevėžio apygardos prokuratūra teismui perdavė vieno paskutinių Lietuvos partizanų A. Kraujelio žūties baudžiamąją bylą.

Byloje įtarimai pateikti ne tik 70-mečiam M. Misiukoniui, bet ir buvusiam Utenos KGB skyriaus viršininkui Sergejui Tichomirovui ir dar dviem Lietuvoje gyvenantiems asmenims.

Atlikę tyrimą prokurorai nustatė dešimt asmenų, kurie būdami sovietinių struktūrų pareigūnai „vykdė genocidą ir aktyviu ginkluotu puoli-

mu nulėmė šio partizano žūtį“. Šeši kaltinamieji jau yra mirę.

Galiojantys įstatymai už genocido vykdymą numato laisvės atėmimą nuo 5 iki 20 metų arba įkalinimą iki gyvos galvos.

Sulaukęs įtarimų dėl sunkaus nusikaltimo, M. Misiukonis teigė, kad jam tai – jokia staigmena: „Juk dėl A. Kraujelio žuvimo esu tampo- mas jau 18 metų. Į valdžią vėl grįžus konservatoriams, spaudimas prokurorams sustiprėjo ir jiems teko imtis šios bylos.“

M. Misiukonis tvirtino esąs niekuo dėtas dėl A. Kraujelio žūties, nes šis pats nusišovė, o prieš tai nušovė savo slėptuvės šeimininką ir du milicininkus.

Siekama panaikinti G. Kirkilo magistro diplomą

Vilnius, lapkričio 6 d. (ELTA) – Rengiama socialdemokrato Gedimino Kirkilo Vilniaus universiteto (VU) Tarptautinio verslo mokykloje (TVM) įgyto vadybos ir verslo administravimo magistro kvalifikacinį laipsnį suteikiančio diplomo panaikinimo procedūra. Esą G. Kirkilas buvo neteisėtai priimtas į magistrantūrą, nes neturi universitetinio bakalauro laipsnį atitinkančio diplomo.

Švietimo ir mokslo ministro atstovė spaudai Rita Grumadaitė sakė, kad apie pradedamą diplomo panaikinimo procedūrą pranešė VU TVM, į kurią dar spalio pradžioje kreipėsi švietimo ir mokslo ministras Gintaras Steponavičius, prašydamas paaiškinti, kokiomis aplinkybėmis G. Kirkilui suteiktas aukštojo mokslo diplomai.

„Iš VU TVM gautame atsakyme rašoma, kad VU TVM priėmimo komisijai vertinant G. Kirkilo pateiktus

dokumentus ir priimant sprendimą dėl priėmimo į magistrantūros studijas, buvo pažeista priėmimo į VU 2002 m. tvarka, pagal kurią į antrosios pakopos studijas galėjo būti priimti asmenys, baigę pagrindines universitetines studijas ir įgiję Lietuvos pripažįstamą aukštąjį išsilavinimą“, – atsakymą citavo R. Grumadaitė.

VU TVM turi duomenis tik apie G. Kirkilo baigtą Vilniaus aukštąją partinę mokyklą, o šios diplomas nėra pripažįstamas kaip universitetinių studijų išsilavinimą liudijantis dokumentas. Taigi VU TVM tikins teismą, kad G. Kirkilas buvo priimtas studijuoti į magistrantūrą neteisėtai.

Pasak švietimo ir mokslo ministro atstovės, VU TVM pranešė, kad kreipsis į teismą dėl priimto sprendimo G. Kirkilui išduoti diplomą nu- ginčijimo ir panaikinimo.

Dingę NATO kariai yra ne iš Lietuvos

Vilnius, lapkričio 6 d. (BNS) – Vakarų Afganistane vykstant dviejų dingusių NATO karių paieškai, Lietuvos kariuomenė teigia, kad jie yra ne iš Goro provincijoje tarnaujančių lietuvių.

Penktadienį pranešta, kad NATO pajėgos dvi dienas vykdė didelio masto trečiadienį dingusių NATO karių paiešką. Kokios šalies kariai yra dingę, kol kas neatskleidžiama.

Lietuvos kariai tarnauja Afganistano centre esančioje Goro provin-

cijoje. Šiuo metu vyksta Goro provincijos atkūrimo grupei vadovaujančios Lietuvos karių pamainų pasikeitimas.

Šiuo metu ten be maždaug 150 Lietuvos karių ir civilių tarnauja ir dirba Danijos, Gruzijos, Japonijos, JAV, Kroatijos, Rumunijos ir Ukrainos kariai ir civiliai.

Žiemą Gore tarnaus dešimtoji karių pamaina. Jos dalį sudaro kitų KASP rinktinių ir Lietuvos kariuomenės padalinių kariai. PAG-10 tarnaus 120 karių.

K. Rupulevičius nubaustas už šviesoforo nuvertimą

Vilnius, lapkričio 6 d. (ELTA) – Už kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus buvusiam aplinkos ministro patarėjui Kęstučiui Rupulevičiui teismas skyrė 3,700 litų baudą su teisės vairuoti transporto priemonės atėmimu ketveriems metams ir trims mėnesiams.

Nutarimas dar neįsiteisėjęs ir per 10 dienų gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Rugsejo viduryje K. Rupulevičiui surašytas administracinis teisės pažeidimo protokolas dėl to, jog jis, vairuodamas „SEB lizingas“ priklausantį automobilį „Toyota Land Cruiser“ buvo neatsargus ir trenkėsi į šviesoforo apsauginę tvo-

relę, nuvertė šviesoforą, bet nesustojo ir pasišalino iš įvykio vietos. K. Rupulevičius padarė Kelių eismo taisyklių pažeidimą ir sugadino turtą.

Išnagrinėjęs bylą teismas nutarė, kad surinktoje medžiagoje yra pakankamai duomenų, pagrindžiančių pažeidėjo kaltę, be to, K. Rupulevičius pats prisipažino kaltu padaręs administracinius teisės pažeidimus.

Svarstydamas nuobaudos skyrimo klausimą teismas atsisivėlgė į tai, kad jis pakartotinai per metus padarė tokios pačios rūšies teisės pažeidimą, už kurį jam liepos pabaigoje buvo paskirta administracinė nuobauda. Atsakomybę lengvinančių aplinkybių byloje nenustatyta.

Lemtingų įvykių trejybė

Vytautas Landsbergis
Specialiai „Draugui“ iš Briuselio

Ši rudenį minime mažų mažiausiai tris svarbius Europos praeities įvykius, kurių pirmasis įvyko prieš 70 metų, kiti du – prieš 20 metų. Vienas šių įvykių buvo nelaimė, o kiti du – laimingi ir visi tarpusavyje susiję.

Molotov-Ribbentrop paktas buvo ne šiaip sau vienas nešvarus dokumentas iš daugelio panašių susitarimų, kaip šiandien kai kurie tvirtina, o ypatingas politinis sąmokslas, numatęs ištisų tarp Vokietijos ir Rusijos gyvenančių tautų pardavimą, ir didžiulis nusikaltimas žmonijai. Jis atvėrė vartus milžiniškiems sugriovi-

Karaliaučiaus krašto „išvalymas“ nuo ten dar likusių civilių vokiečių ir lietuvių. Nieko nepaliko gyvo, mat kraštą Potsdame perdavė Stalinui, „ligi bus pasirašyta Taikos sutartis“.

Requiescet in pace, nes sutarties
 taip ir nesulauks. Sovietai vienašališ-
 kai aneksavo nuo gyventojų „išvaly-
 ta“ žeme.

Nacių mirties stovyklos Buchenvalde ir Zachsenhauzene buvo įtrauktos į sovietų Gulago sistemą ir toliau tarnavo tam pačiam tikslui. STASI tęsė darbą pagal NKVD instrukcijas – lygiai kaip GESTAPO karininkai prieš karą mokėsi naikinimo būdų SSR Sąjungoje.

Turime perprasti šią nemirtingos sovietų galvosėnos įtaką Europos partneriams, parodyti tikros praeities faktus dabartyje ir raginti atgauti sveiką nuovoką, kol dar visa Europa netapo „artimuoju užsieniu“.

mams ir netektims didžiausiame ka-
re. Vartus karui atverti pasirašė na-
cių Reichas ir bolševikų „deržava”
SSRS lygiai prieš 70 metų, šventąjį
rugpjūčio mėnesį.

Po šio karo Vidurio Europos tautos ir žemės buvo perdalytos dar radikalesniu būdu ir pavidalu. Stalino ir Hitlerio sukurto gėdingo pakto niekas nepanaikino. 1945 m. Jaltoje ir Potsdame jis buvo veikiau papildytas ir patvirtintas. Išimtį iš pakto nuostatų sudarė tik Suomija, palikta pagyventi ilgiau, nors ir praradusi daug savo teritorijos bei kai kurias pagrindines suverenias teises. Lenkijos teisė gyventi išspręsta teigiamai, pridėdant žemių vakaruose.

Pirmajā pokarinē linijā popieri-
je nubrēžē Antrojo pasaulinio karo
nugalētojai, taip numatydami būsimą
Sieną. Galima sakyti, prieškarinė
Molotov-Ribbentrop linija ją galuti-
nai įgyvendinant buvo pastūmėta į
Vakarų, ir tiek. Šiose pataisose atsi-
spindėjo Hitlerio pralaimėjimai ir
Stalino laimėjimai. Naujieji signata-
rai pakeitė Ribbentrop, kuris po ša-
liško teismo buvo pakartas. Molotov
nebuvo nei teisiamas, nei pakartas.

Tasyk pagal tą liniją Vakarų Vokietija ir Austrija buvo priskirtos Vakarų demokratijų jurisdikcijai bei teisėtumui. Rytinė dalis buvo palikta totalinės sovietų antidemokratijos kerštingai savivalei ir neteisėtumui. Šis stilių geriausiai iliustruoja visiškas

Lietuva žino, ką reiškė toji kova.
1944–1954 m. ji ginklu priešinosi
SSRS, kovodama už laisvę.

Iškilus Sienai, buvo baigtos kurti dvi Europos – demokratinė ir sovietinė. Todėl 1989 m. griūvant Sienai, griuvo ir kalėjimas bei neliko Europos politinio kultūrinio padalijimo, tuo būdu pašalintos užtvaros nuo visų kelių.

Lietuviai, latviai ir estai siekė to savame kelyje – „Baltijos kelyje” nuo Vilniaus iki Talino, didžiausioje pasaulio manifestacijoje, kurioje dalyvavo daugiau kaip 2 milijonai žmonių. Ko jie reikalavo? Laisvės, atgautinos nedelsiant. Tais metais dirbome Maskvoje, merdinčios SSRS liaudies deputatų suvažiavime, siekdami tikrojo Pakto įvertinimo. Tai mums pavyko, padedant Rusijos demokratams, iš kurių dera paminėti bent du didžius vardus Andrej Sacharov ir Boris Jelcin. Stalino-Hitlerio paktas ir Berlyno siena subyrėjo drauge. Deputatų suvažiavimas pasmerkė Paktą kaip neteisėtą SSRS tarptautinių įsipareigojimų sulaužymą, įskaitant sumindžiotas tris Taikos sutartis su Lietuva, Latvija ir Estija, ir panaikino jį kaip negaliojantį ir niekinį nuo pat neteisėtos pasirašymo akimirkos.

Nors Vokietija, suskaldyta ar sovienėjusi, dar nerado laiko atlikti tą pat, anos istorinės ir Rusijai garbingos rezoliucijos priėmimas 1989 m. buvo didelis dalykas.

Tokie tie du laimingi įvykiai prieš dvidešimt metų, kuriuos šandien taip pat minime.

Viskas atrodytų lyg ir gerai: Paktas panaikintas, Siena sutrupinta. „Istoriją palikime istorikams” ir t. t. – tai gerai žinomas proto vylius, praktikuojamas blogų politikų. Tai įsivaizduoti, neva problema išspręsta, būtų visiškai klaidinga.

Berlyno Siena tebeegzistuoja. Molotov-Ribbentrop paktas taip pat nepradingo. „Kur jūs tai matote?“, – kas nors gali paklausti. – Ogi pažvelkite į Putin-Schroeder paktą dėl Baltijos vamzdžio ir vėl pasirašytą už mūsų nugarų, bet pirmiausia įsisiūrėkite į tą ypatingą sovietinio komunizmo, dabar mutavusio į nacionalizmą, galvoseną ir jos atstovų siekius vėl ir vėl vergti kaimynines tautas bei teritorijas.

Jie kėsinaisi į „posovietinę erdvę“ tarsi į teisėtą ir Europoje įprastą dalyką, teigdami, neva vienai didelei užsienio valstybei ten priklausančios išimtinės teisės. Būdama didelė ta valstybė ima diktuoti, o klausytojai Europoje atidžiai klausosi: „Yes, sir“. Jei būtų kitaip, demokratijos tą savo esamą geopolitinę Rusijos interesų erdvę vadintų tiesiai šviesiai „Molotov-Ribbentrop erdve“, į kurią ligi šiol traukiamos Baltijos valstybės. Galbūt ES nesutiktų priminti apie Molotov: toks erdvės skaidrumas jai gali pasirodyti neįmanomas. Bet kodėl tuomet kalbama apie „posovietinę erdvę“?

Po Šaltojo karo gana greitai Maskvoje buvo išrastas dar vienas Kremliaus geopolitikos pseudonimas – „artimasis užsienis“. 1996 m. Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja uždraudė tokią suverenių valstybių klasifikaciją, skirstant jas į normalias ir ypatingas. Tačiau dabar ES sudarytoji komisija Rusijos karui su Gruzija ištirti savo išvadose vis tiek sugrąžino klastotę – „artimojo užsienio“ etiketę.

Ir toliau bus įvairiai bandoma paveikti mūsų vartojamas sąvokas ir rašomus pranešimus, tyčia ardant Europos tapatybę ir vienybę. Turime perprasti šią nemirtingos sovietų galvosenos įtaką Europos partneriams, parodyti tikros praeities faktus dabartyje ir raginti atgauti sveiką nuovoką, kol dar visa Europa netapo „artimuju užsieniu“.

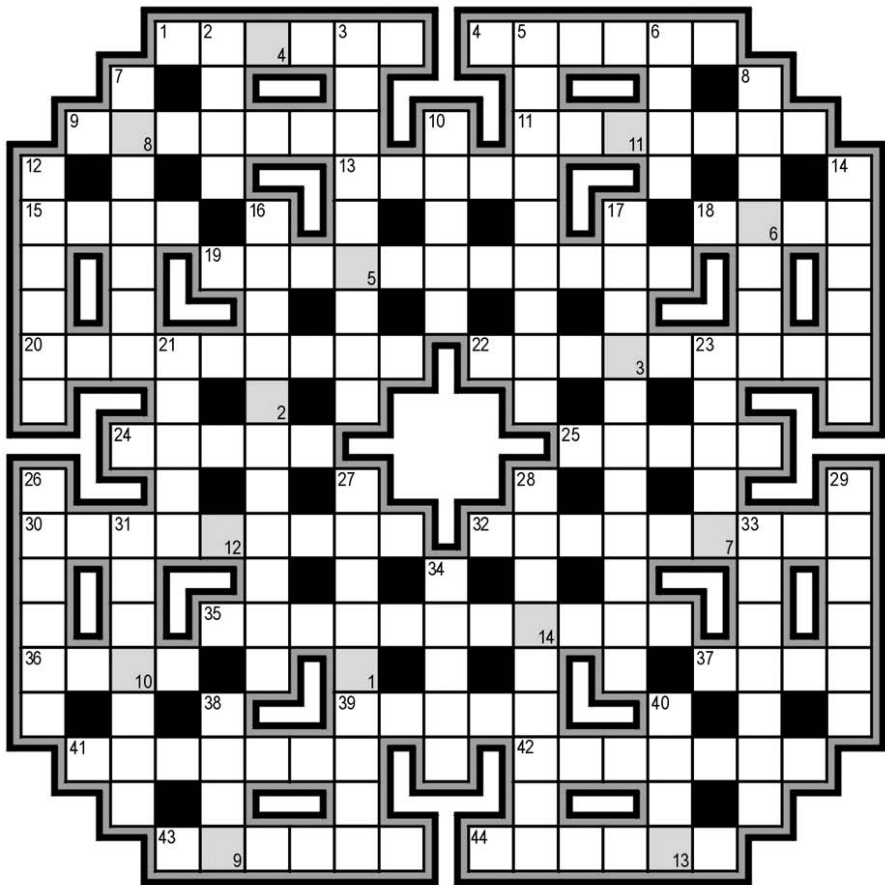
Tiek senieji, tiek naujieji orvelizmai turi būti atmesti. Jokios „posovietinās erdvēs” Europoje – tik Molotov-Ribbentrop erdvē, kuriā palaimino Stalinas, bet ne Europa. Daugiau jokio „artimojo užsienio”, vien „laisvasis užsienis”, jei tik tos Europas šāls nēra iēš naujo pajungtos kaip Baltarusija arba Armēnija.

Jokių vadovėlių, šlovinančių Molotov-Ribbentrop paktą ir didįjį vadybininką Staliną, kuris palikęs Rusiją didesnę, nei rado! O mūsų žinia Europos partneriams Kremliuje turėtų būti trumpa ir šilta: „Mieli kolegos, nugriaukite tą sieną savo protuose.“

Parengta pagal kalbą, pasakytą konferencijoje „Europa 70 metų po Molotov-Ribbentrop pakto“, Europos Parlamento, Briuselis, 2009 m. spalio 14 d.

Kryžiažodis Draugas Nr. 057

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14

Vertikaliai:

2. Tropikų ir subtropikų gandrinis paukštis. 3. Lietuvių aviacijos inžinierius, ANBO lėktuvo konstruktorius. 5. Laikinas karo veiksmų sustabdymas. 6. B. Brecht drama „Opera už ... skatikus“. 7. Viešas skelbimas bažnyčioje apie būsimas vedybas. 8. Kiekvieną kartą. 10. Požeminė ertmė. 12. Saldainių rinkinys. 14. Nemuno dešinysis intakas Žemaitijoje, įtekantis į Nemuną ties Seredžiumi. 16. Tušo ar rašalo rašiklis minkštu galu. 17. Įrenginys, saugantis trobesius nuo žaibo, perkūnsargis. 21. Kritulių rūšis. 23. Kaubojų miklumo varžybos. 26. Kultūrinis, pluoštinis, aliejinis augalas. 27. Rusų moterų drabužis (ilga suknelė su aukšta talija). 28. Lietuvių tautinė vėliava. 29. Lanksčioji kojos dalis, nuo kurios prasideda pėda. 31. Alkoholinis gėrimas, gaminamas distilijuojant vyną. 33. Būrys gyvulių, banda. 34. Bičių dirbinyš iš vaško. 38. Dėk grūdą ... grūdo – pripilsi aruodą. 40. Plėšrus kailinis vandens žvėrelis.

Horizontaliai:

1. P. Amerikos indėnų valtis iš medžio kamieno. 4. Nedidelė antikinė valstybė Peloponeso pusiasalio dalyje. 9. Lot. Amerikos greito tempo pramoginis šokis. 11. I. Simonaitytės romanas „Aukštųjų Šimonių ...“. 13. „Dykuma“ kitaip. 15. Švediškas automobilis. 18. Senovinė Prancūzijos moneta. 19. Reikalavimas su grasinimu. 20. Geometrinė plokštumos figūra. 22. Pastovas tapomam paveikslui tvirtinti. 24. Varnų šeimos paukštis. 25. Prie tinklo, meškerės kabinamas neskestantis daiktas. 30. Senovinis kilpinis lankas. 32. Graižaziedžių šeimos pietų kraštų lapinės daržovės. 35. Rusų tapytojas, mėgęs vaizduoti jūrą. 36. Roko muzikos legenda „... Floyd“. 37. Žodis maldos pabaigoje. 39. Priežodis: „... – velnio pramanyta“. 41. Prancūziškas automobilis. 42. ... Pelėda (rašytojų seserų slapyvardis). 43. Žymi vienuolė Motina ... 44. Lazda, kuoka.

Kryžiažodžio atsakymas — frazė iš raidžių skaičiais pažymėtuose langečiuose.

Įvairenybės

Susikūrė organizacija, teikianti pagalbą prekybos žmonėmis aukoms

2009 metais Klaipėdoje įsikūrusios nevyriausybinės, pelno nesiekiančios VŠĮ „Inspectors Office“ siekias sukurti stiprią struktūrą, kovojančią su prekybos žmonėmis tinklu Lietuvoje ir visame pasaulyje, bei teikti profesionalią pagalbą prekybos žmonėmis aukoms ir jų artimiesiems. Pasak įstaigos vadovo Reinoldo Šidlausko, mintis įsteigti „Inspectors Office“ kilo jam dirbant asmenų apsaugos, tarptautinių sukčiavimo atvejų bei stambių finansinių nusikaltimų srityje, kur jis sutikdavęs žmonių, kuriems panašaus pobūdžio

pagalba buvo labai reikalinga. Projektų vadovas Deividas Rodinas pridūrė, jog Lietuvoje trūksta įstaigų, kurios galėtų padėti žmonėms, ne savo valia pakliuvusiems į tokias nepavydėtinas padėtis. Kadangi „Inspectors Office“ įsikūrė palyginti neseniai, kolektyvas vis dar renkamas. Dabar jame jau dirba buvę „Aro“ darbuotojai, turintys patirties dingusių asmenų paieškos srityje, buvę pasieniečiai bei policijos pareigūnai. Parengė **Zigmas Vitkus** Bernardinai.lt

Dantų gydytojai

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos pagal susitarimą

Dr. AUŠRINĖ SCHNEIDER
DANTŲ GYDYTOJA
Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos pagal susitarimą

Dr. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S.Roberts Road
Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401, Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

Dr. Raimundas Jeleniauskas
DANTŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai ir angliškai. Priimamos įvairios apdraudos. Valandos pagal susitarimą.
Imhof & Jeleniauskas, DDS, PC
1645 S. River Rd., Ste. 21
Des Plaines, IL 60018
tel. 847-299-4811

Dr. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
4635 W. 63 St.;Chicago
Tel. 773-735-7730
10 S. 640 S. Kingery Hwy, Willowbrook
Tel. 630-323-5050

Dr. DALIA E. CEPELĖ, D.D.S.
Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos pagal susitarimą

Dr. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
TRYLIKOS METŲ PATIRTIS
persikėlė į naują kabinetą
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

Pilna dantų priežiūra:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas

Dr.RAMUNĖ MACIJAUŠKAS
Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. 708-598-2131
Valandos pagal susitarimą

Ginekologija

RAMONA C. MARSH, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos pagal susitarimą

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

Padėkos diena su legenda!

Lapkričio 27d. (penktadieni) | Willowbrook Ballroom Grand Hall
8 v.v. 8900 S. Archer Rd., Willow Springs, IL

STASYS POVILAITIS

KONCERTE
"Švieski man vėl..."

Smulkesnė informacija telefonu: 630-999-0841 Admision \$30.00 / non refundable

Bilietai parduodami nuo spalio 22d.(ketvirtadienio):
WILLOWBROOK BALLROOM
8900 S Archer Rd
Willow Springs, IL
Tel. 708-839-1000

Parduotuvėje **LIETUVELE**
5741 S Harlem Ave
Chicago, IL
Tel. 773-788-1362

MARGUTIS II

LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

1450 AM banga iš WCEV stoties
KLAUSYKITE KIEKVIENĄ VAKARĄ

Tel. 773-476-2242 **nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.**

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI INTERNETU www.wcev1450.com

PSICHOLOGINĖS PAGALBOS LINIJA

Skambinti tel.: 1-866-438-7400
pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 6 val. v. iki 10 val. v.
Konfidencialumas garantuojamas

Lietuvos išeivijos studentų stažuotės programa įsibėgėjo!

RASA ARDYTĖ-JUŠKIENĖ

Pirma kasmetinė Lietuvos išeivijos studentų stažuotės (LISS) programa rugpjūčio pabaigoje atsisveikino su savo paskutiniais universiteto studentais ir šiuo metu rengiasi kitiems metams. Įkurta ir koordinuojama direktorės Birutės Bublienės, ši programa buvo ne tik nuostabi, ji paveikė lietuvių išeivijos studentų gyvenimus. Prie programos prisidėjo LISS programos ryšininkė Rasa Ardytė-Juškienė, rėmė JAV Lietuvių Bendruomenė bei Kanados Lietuvių Bendruomenė, finansavo Lietuvių Fondas (LF), patys stažuotojai ir jų tėveliai.

Pirmoji stažuotė pritraukė 23 studentus

Iš viso programoje dalyvavo 23 studentai: Lina Beržinskaitė (iš JAV – teisė – LR Teisingumo ministerijoje), Lina Bublytė (iš JAV – gailestingoji sesuo – Kūdikių namuose), Dovydas Bukauskas (iš JAV – žurnalistika – LR Švietimo ministerijoje), Vincas Gudinskas (iš Kanados – kulinarija – restorane „Dom Minestra“, viešbutyje „Pas Bazilijonus“), Aleksandra Habanek (iš JAV – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Livija Jonaitytė (iš Kanados – publicistika – įmonėje „Tomaga“, „Tūkstantmečio odisėjos“ ruošia), Aistis Juška (iš JAV – buhalterija – Vilniaus antikvariato centre ir UAB Bankroto administravimo paslaugose), Algis Kasniūnas (iš JAV – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Aista Kazlauskaitė (iš JAV – vaikų psichologija – Kūdikių namuose), Raimundas Kazlauskas (iš JAV – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Karolina Kličiūtė (iš Kanados – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Daina Kuraitė (iš Kanados – logopedija – Kūdikių namuose), Lina Maciūnaitė (iš JAV – mechaninė inžinerija, susijusi su medicinos technologija – Vilniaus

greitosios pagalbos ligoninėje), Aras Narutis (iš JAV – vaikų psichiatrija – Vaiko raidos centre), Aras Petrauskas (iš Kanados – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Sigita Poskočimaitė (iš JAV – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Gintarė Radvilaitė (iš JAV – vaikų apsauga – Kūdikių namuose), Daiva Ragaitė (iš JAV – vaikų apsauga/teisė – Vaiko teisėjų apsaugos kontrolieriaus įstaigoje ir Kūdikių namuose), Paulius Riškus (iš JAV – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje), Tauras Stočkus (iš JAV – tiltų statyba/inžinerija – Vilniaus Gedimino technikos universitete), Renatas Tukys (iš JAV – medicina – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje) ir Vilija Viliamaitė (iš JAV – ligoninės administracija – Vilniaus greitosios pagalbos ligoninėje).

Įgyta patirtis – neįkainojama

Kai kurie studentai stažavosi keturias savaites, kiti – šešias savaites, dar kiti – du mėnesius. Studentai ne tik patyrė, ką reiškia dirbti Lietuvoje, bet ir pamatė, koks būtų jų gyvenimas, jei jie nutartų ateity grįžti į Lietuvą dirbti. Jie patys rūpinosi maistu, tvarkė savo gyvenamąją vietą, išmoko, kaip naudotis viešuoju transportu, susipažino su bendradarbiais, pajuto, ką reiškia būti Lietuvos piliečiu. Patirtis buvo neįkainojama – tai brendimo, įvertinimo ir savo ateities kūrimo laikas.

Sigita Poskočimaitė šitaip įvertino gydytojų darbą: „Šiandien aš sužinojau, kiek chirurgas uždirba Lietuvoje. Aš tikrai buvau nustebinta, kaip palyginti mažai jiems mokama, ir sužinojau, kad daug kas iš daktarų dirba antroje ligoninėje ar net ir privačioje klinikoje, kad galėtų pragyventi. Amerikoje niekada negalvočiau, kad daktarui būtų sunku sumokėti už butą arba automobilį, bet Lietuvoje dažnai taip būna. Ypač sunku daktarams rezidentams. Lietuvoje reikia šešerius metus mokytis

norint tapti daktaru. Tikrai po tiek daug mokslo reikėtų didesnio atlyginimo. Aiškiai, Lietuvoje žmonės negali pasirinkti medicinos, kaip savo profesijos, tikrai dėl uždarbio. Reikia turėti tikrą pašaukimą šiai profesijai.”

Renatas Tukys irgi pasidalijo savo pastebėjimais: „Dirbdamas pilvo chirurgijos skyriuje dvi savaites gana gerai susipažinau su skyriaus eiga ir Lietuvos sveikatos sistema. Truputį mane šiurpina, kada senesniems žmonėms neteikiama visa pagalba, nes trūksta pinigų, ir gydytojai jaučia, kad yra geriau tuos pinigus pataupyti jaunesniems žmonėms. Vis tiek daktarai ir seselės labai stengiasi padėti pacientams, net jeigu ir negali suteikti visos pagalbos operuojant ar su tyrimais. Ligoninės personalas tikrai išlaiko šią sveikatos sistemą savo nuoširdumu ir darbštumu. Nors ir būtų sunkių operacijų su rimtomis komplikacijomis, daktarai vis aukoja savo rankas ir laiką kuo daugiau padėti, net jeigu paprastas žmogus būtų seniai pasidavęs.”

Po dviejų stažuotės mėnesių Karolina Kličiūtė jau buvo pasinėjusi į darbą ir kasdienybę. Ji galėjo stebėti operacijas kartu su kitais stažuotojais. Jai daktarai davė galimybę vieną parą budėti ligoninėje. Tą dieną ji pradėjo ortopedijos skyriuje stebėdama kelias operacijas. O vakare traumatologijos skyriuje ji su daktare buvo pasiruošusi padėti tiems, kurie atvyktų į ligoninę naktį. Tokia patirtis studentams, dar nebaigusiems bakalauro studijų, kurie gal net dar nėra iki galo įsitikinę, jog medicinos mokslas tikrai jiems tinka, yra nepakeičiama.

Karolina pasakoja: „Bedirbdama daugiau negu mėnesį, susitinku su matytais veidais ir žinau, ko tikėtis. Beeidama koridoriais, susitinku su daktarais, su kuriais esu dirbusi ar susitikusi. Visi nori išgirsti, kaip man sekasi, ir ar aš grįšiu kitais metais. Kai kurie bandė mane įkalbinti pasilikti ir studijuoti Lietuvoje ar dirbti

ligoninėje. Labai būtų nuostabu dirbti metus Lietuvoje. Nors dabar pripratau ‘gyventi’ čia, vis tiek – tai ne normalus gyvenimas. Neturiu mokėti už nuomą ar sąskaitas, vis dar pasiilgstu tėvų ir draugų. Gal ateity pasiilgtų tokia proga, jei galėsiu gauti pilietybę.”

Darbas Lietuvoje atvėrė akis

Yra labai daug pagrindo manyti, kad studentai ir iš kitur sužinos, jog žmonės lieka žmonėmis, bet kas jiems tikrai krenta į akis ir ką jie patiria patys – tai, jog kultūra ir sistema išryškina didelius skirtumus tarp žmonių, parodo jų elgesį vienas su kitu. Daiva Ragaitė taip papasakojo apie savo patirtį: „Mano stažuotė Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigoje man davė daug naudingų progų išmokti apie įvairias vaikų teisės sritis. Pereitą savaitę turėjau progą nueiti į ‘Gelbėkit vaikus’ (Save the Children) nacionalinį biurą Vilniuje, kur sužinojau apie šios tarptautinės organizacijos veiklą Lietuvoje. Kitą dieną įstaiga mane nusiuntė į vaikų globos namus Antakalnyje, kurie tikrai labai skiriasi nuo mūsų pažįstamų Kūdikių namų. Šie vaikų globos namai neturi pinigų įdarbinti specialistams, ir tai gaila, nes labai daug vaikų ten turi specialių poreikių. Mano apsilankymas ten tikrai atvėrė mano akis.”

Aras Narutis turėjo progą pamatyti kasdieninį gyvenimą Vaiko raidos centre, kuriame priimami vaikai nuo 3 iki 18 metų, turintys emocinių ir psichosocialinių sutrikimų. Jis matė, kad gyvenimas nelengvas net jauniems. „Daug tėvų, kuriuos aš mačiau, kai nuveža vaikus, atrodo nelabai malonūs. Daug atvykusių arba mamų, arba tėvų yra malonūs, o kitas, atrodo, kad pyksta ir nori išeiti. Mačiau, kad mažai vaikų nusimena, kai tėvai išvažiuoja. [Bendradarbiai] sakė, kad vaikai beveik niekada nebando pabėgti, nes namuose jiems yra daug blogiau negu būti skyriuje.”

Net ir administraciniai darbai kėlė daug klausimų ir kvietė lyginti. Vilija Viliamaitė stažavosi ligoninės administracijos skyriuje. Stažuotės metu ji susipažino su daugeliu ligoninės skyrių ir jų administratorėmis. Vilija apie vienos savaitės stažuotę pasakojo: „Šią savaitę aš lankiau keletą skyrių ligoninėje. Vienas skyrius, kuris man buvo ypatingai įdomus, buvo ūmių apsinuodijimų skyrius. Tas skyrius priima žmones, kurie yra pernelyg girti arba apsinuodiję narkotikais. Dauguma pacientų yra benamiai. Aš pasikalbėjau su to skyriaus viršininke Irena. Jai reikia tvarkyti darbo grafiką ir užsakyti daugiau vaistų savo skyriui. Buvau nustebinta, kai pamačiau, kad ji neturėjo kompiuterio ir viską reikėjo rašyti ranka. Ji sakė, kad kadangi dauguma pacientų tame skyriuje buvo benamiai, [administracija] manė, kad būtų pinigų išmetimas, todėl kad jie nedirba ir nemoka mokesčių ir kad ligoninė turi tik ribotą finansavimą. Irena sakė, kad jai kartais reikia nešti namo savo darbus, nes jų yra per daug. Mane nustebino ir buvo liūdna matyti, kad ligoninė negali net kompiuterio parūpinti palengvinti jos darbus.”

Pas Šarūną Marčiulionį Dubingiuose, kur jis pakvietė stažuotės studentus praleisti dieną su kaimo vargšais vaikais.

Paragavo, ką reiškia būti lietuviškame katile

Lietuvoje, kaip ir Amerikoje, yra gerų ir blogų dalykų, bet panirus į tikrą gyvenimą, jaunimas nusimauna savo „rožinius akinius“ ir turi progą daugiau pagyventi tikrovėje, nei fantastiškame sapne. Kiekvieną dieną studentai vykdavo į darbą su papras-tais Lietuvos žmonėmis, patirdavo, ką reiškia būti lietuviškame katile. Lina Beržinskaitė dalijosi savo išpū-džiais: „Nežinau, net kaip apibūdinti savo paskutinius išpūdžius apie sta-žuotę ir gyvenimą Lietuvoj. Manau, kad galėčiau pradėti sakydama, kad mano laikas buvo toks prasmingas ir įdomus labai malonių ir dosnių žmo-nių dėka. Nuo darbovietės Teisingu-mo ministerijoje iki naujų pažinčių mieste ir kaime, man ne tik gamta ir vietovė paliko išpūdį, bet ir tie žmo-nės, kurie mane ten priėmė. Po savo stažuotės visiškai naujai žiūriu į užsienio juridinę veiklą, registravimą ir valstybės įtaką, kuriant ir atnauji-nant įstatymus ir nuostatus. Man buvo proga dirbti ir bendrauti su žmonėmis teisės srity, tai padės man pačiai spręsti, ar aš tokių darbų ar mokslų norėčiau siekti ateityje. Ši stažuotė suteikė man progą vartoti lietuvių kalbą, panaudoti savo poli-tinių mokslų žinias, tuo pačiu aš gerai jaučiuos, kad profesinėje ap-linkoje sugebėjau susikalbėti ir pasi-dalyti savo nuomone.”

Kitas du mėnesius stažuotėje išbuvęs studentas, ką tik baigęs savo verslo/buhalterijos bakalau-ro studi-jas, važiavo į Lietuvą tikėdamasis, kad gal ši stažuotė pakeis jo gyve-nimą. Aistis Juška sakė: „Aš jaučiau, kad ši stažuotė bus mano studijų konspektas, nes žinojau, kad kiekvie-name žingsnyje bus egzaminuojama mano mokslinė patirtis. Nors iš pra-džių nedrąsiai stojau į darbą, mane apėmė toks neįveikiamas džiaugs-mas, kai pirmą sykį pamačiau kitų stažuotojų veidus. Tada žinojau visu kūnu, mintimis ir siela, kad tai buvo man lemta išgyventi. Ši stažuotė atvėrė duris į ateitį.”

Konkreti pagalba Lietuvos žmonėms

Du studentai, Aleksandra Haba-nek ir Paulius Riškus, bedirbdami ligoninėje, išgilino į vieno paciento gydymą bei jo savijautą. Jau prieš keletą metų Paulius užmezgė ryšį su pacientu Vladu, siekė jam padėti su amerikiečių daktarų pagalba. Šie santykiai yra be galo svarbūs ne tik Vladui ir Lietuvos daktarams, bet ir idealistams ir sunkiai dirbantiems Aleksandrai ir Pauliui. Jie nepasiduo-da ir toliau ieško būdų, kaip Vladui ir tiems, kurie, panašiai kaip jis, serga, suteikti medicininę pagalbą.

Aleksandra sakė: „Aš du kartus aplankiau Vladą reabilitacijos na-muose. Mes parašėm laišką organi-zacijai, kuri operuoja visokias ligas, ypač tokią, kuria Vladas serga. Ta procedūra nedaroma Amerikoje, nes mokslas ten apie kamienines ląsteles yra labai ribotas. Mes parašėme laišką, norėdami truputį daugiau suži-noti apie tą procedūrą, nes ji labai brangiai kainuoja. Kai rašėme, aš tiek daug sužinojau apie Vladą. Jis man papasakojo apie avariją ir apie tai, kad jis jaučiasi gerai, jog turi gerą gyvenimą. Jo nėra lengvas gyveni-mas, bet vis dar – gyvenimas. Bend-rauti su juo yra didžiulis malonu-mas.”

Paulius pridūrė: „Mes darome, ką galime, norėdami padėti Vladui

susisiekti su profesionalais, kurie specializuojasi stuburo pažeidimuose. Aplankydamas Vladą įvertinu savo gyvenimą ir viską, ką esu gavęs. Vie-nas iš daktarų, dr. Julius Janavičius, sakė, kad ši stažuotė yra puiki tuo, kad Lietuvos profesionalai ir patrio-tiški lietuviai studentai iš užsienio gali skleisti tautai pasididžiavimą, kartu dirbdami ir draugaudami tė-vynės labui. Tikrai tikiu, kad mes, studentai, teisingu keliu keliaujame stažuodamiesi Lietuvoje.”

Dirbti ir gyventi Lietuvoje

LISS programa yra pirmas sta-žuotojų žvilgsnis į tokį gyvenimą, į kurį mūsų tėveliai norėjo sugrįžti. Gal kai kurie nutars pakartoti sta-žuotę, o kiti – sugrįžti ir įsidarbinti. Visai neseniai viena stažuotoja nu-tarė sugrįžti atgal į Lietuvą dirbti. Lina Bublytė pasakojo: „Vos sugrį-žusi į namus, nutariau, kad man reikia grįžti į Vilnių, susirasti darbą medicinos srityje ir toliau dirbti su ‘savo vaikais’ Kūdikių ir Vaikų na-muose. Po daugelio Vilniuje praleistų vasarų suprantu eilinio piliečio rū-pesčius, jo gyvenimą. Jaučiu, kad galiu savo buvimu Lietuvoje prisidėti prie eilinio žmogaus gyvenimo pa-gerinimo, ypač mažiausių Lietuvos piliečių. Žadu išvykti už mėnesio ir pradėti įgyvendinti savo svajonę: gyventi ir dirbti su apleistais vaikais Lietuvoje, padėti jiems augti dorais lietuviais, kurie savo darbais prisidės prie Lietuvos šviesios ateities. O už pasitikėjimą toliau žengti drąsiai man nežinomu keliu nuoširdžiai dė-koju LISS programai, kuri man su-teikė pasitikėjimą prisidėti savo ide-alizmu ir darbais Lietuvoje!”

Apie kitų metų programą

LISS programa kitais metais Lie-tuvoje vyks, kaip ir šiais metais. Re-gistracijos lapus galima rasti inter-nete: **www.stazuote.com**, juos už-pildyti reikia iki 2010 metų sausio 31 d. Kaip ir šiais metais, registraciją tvarkys, stažuotojams darbo Lietu-voje ieškos, rūpinsis jų gyvenamąja vieta ir visa programa Birutė Bub-lienė su Rasa Ardyte-Juškiene.

Tikimės ir toliau su JAV LB ir LF parama parūpinti studentams stipen-dijas ir padėti jiems šiuo ypatingai sunkiu ekonominiu metu. Dėkojame LF ir JAV LB pirmininkui Vytui Ma-ciūnui ir Kanados LB pirmininkei Joanai Kuraitei už jų fantastišką pa-ramą ir globą.

Bublienė stažuotės programai atsidadė visa savo siela, ji nuoširdžiai stengėsi, kad ši programa klestėtų ir augtų. Jos vizija siekia ne tik atei-nančius metus, bet ir tolimą ateitį, kur išeivijos lietuvių jaunimas turėtų progą pasirinkti tarp dviejų vietų – Lietuvos ir Amerikos, palikdami ne-paprastą įnašą visų lietuvių gerovei. O aš toliau tęsiu pradėtą darbą su šios programos studentais, tikėdama, kad, jei norime turėti aktyvių lietu-vių savo bendruomenėse ir pačioje Lietuvoje, reikia pratinti studentiją prie veiklos ne pamokslais, bet per darbą ir bendradarbiavimą. Ši nuos-tabi programa suburia ir suvienija mūsų jaunimą uoliam lietuviškam darbui ir kultūros puoselėjimui.

Jei norėtumėte palengvinti stu-dentams stažuotojams kelionės išlai-das, paaukodami šiai programai, pra-šau, siųskite čekius išrašytus „LISS Programa” Birutei Bublienei (4415 Oak Grove Dr., Bloomfield Hills, MI 48302-2776).

Tautos fondo garbės pirmininko palaikai grįžo į gimtinę

Spalio 17 d. po šv. Mišių Šv. Juo-zapo bažnyčioje Vadžgirio kapinėse (Jurbarko raj.) buvo perlaidoti JAV lietuvių visuomenės veikėjo, Lietuvos krikščionių demokratų sąjungos išei-vijoje aktyvaus nario, VLIK’o veikėjo, ilgamečio Tautos fondo (TF) pirmi-ninko ir garbės pirmininko Juozo Gied-raičio, gyvenusio New York, palaikai.

J. Giedraitis gimė 1910 m. gruodžio 18 d. Paskynuose (Šimkaičių vlsč.); 1933 m. Kaune baigė kariūnų aspirantų, 1937 m. – ginklavimo ka-rininkų kursus; 1938 m. – VDU teisę. 1937–1940 m. dirbo Krašto apsaugos ministerijos tyrimų laboratorijoje ir Ginklavimo valdyboje, vėliau – teisė-ju, advokatu. Prie Lietuvos artėjant sovietinei kariuomenei 1944 m. pa-sitraukė į Vokietiją, 1949 m. persikėlė gyventi į JAV. Iki 1961 m. dirbo fab-rike „Royal”, parengė rašomosioms mašinėlėms lietuvišką raidyną ir įkū-rė jų prekybos bendrovę „Spartą”.

J. Giedraitis išeivijoje buvo akty-vus politinis veikėjas, Lietuvos ūki-ninkų sąjungai atstovavęs Visos Lie-tuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK’o) taryboje, geriausių gyvenimo metus atidavęs Tautos fondui – 14 metų bu-vęs Fondo, telkusio lėšas Lietuvos laisvinimui, valdybos pirmininkas ir 20 metų tarybos narys. Jam pirmi-ninkaujant TF sukaupta per 5 mln. dol. aukų. Ne kartą aplankė lietu-viškus telkinius JAV ir kituose kraš-tuose – Pietų Amerikoje, Anglijoje, Australijoje, Kanadoje.

J. Giedraitis – ir ateitininkų vei-kėjas, Vytauto klubo narys, atsikū-rus Lietuvai nuolat palaikęs ryšius su Tėvyne, rūpinęsis krikščionių de-mokratų dabartimi ir ateitimi, ska-tinęs aplinkinius veikti, judėti ir pats visada buvęs gero ūpo. Rūpinosi de-mokratėjimo procesu atsikūrusioje Lietuvoje ir tikėjo šviesia Tėvynės ateitimi. Jis nuolat kartojo: svarbiau-sia, kad vanduo juda, o kai juda, išsi-

Juozas Giedraitis

valys.

Už nuopelnus lietuvybei J. Gied-raitis yra apdovanotas Didžiojo Lie-tuvos kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu.

Jo gimtosios Vadžgirio parapijos žmonės pažinojo žemietį kaip mece-natą, kuris rėmė mokyklą, bažnyčią, monografiją apie Vadžgirį. Jo padeda-mas brolio sūnus atkūrė ir Giedraičių tėvonią, kuri tapo didžiu liu ir mo-derniu ūkiu.

J. Giedraičio palaikai amžinam poilsiui grąžinti į numylėtą Lietuvą jo paties ir žmonos Leonilos valia.

Perlaidojime dalyvavo Giedraičių sūnus Rimas su žmona, Lietuvoje gy-venantys giminaičiai.

Audronė V. Škiudaitė

Įvairenybės

Retų paukščių daugėja, įprastų – mažėja

Paplitusių paukščių, pvz., lakš-tingalų, varnėnų ar gegučių, pradėjo mažėti daug greičiau nei retai pasi-taikančių jų giminaičių. Kaip praneša britų „The Telegraph”, retų paukščių saugojimas pasiteisino: erelių žuvi-ninkų, grietlių ir kitų retų paukščių daugėja.

Tačiau mokslininkai tuo pat metu sako, kad dažnai sutinkamų ir specialiai nesaugomų paukščių smar-kiai mažėja. Teigiama, kad beveik 60 proc. rečiausių Didžiosios Britanijos paukščių pastaruoju metu gyvuoja

geriau nei plačiai paplitę jų giminai-čiai. Pastebima, kad per dešimtmetį 63 paukščių rūšių, kurios šalyje turi 1,000 ar mažiau porų, sumažėjo tik 28 proc., o dažnai pasitaikančių paukščių – per 40 proc.

Britai praneša, kad greičiausiai mažėja čivylių, lakštingalų, čiurlių, narūnėlių, žvirblių ir kurapkų. Dėl įvairių aplinkosauginių priemonių Didžiojoje Britanijoje pastarąjį de-šimtmetį smarkiai daugėja baltauo-degių erelių, erelių žuvininkų, suo-pių, lingių ir vištvanagių. **Lrt.lt**

Sumažėjo aukščiausia Europos viršukalnė

Aukščiausia Vakarų Europos vir-šukalnė Monblanas per dvejus metus neteko 45 centimetrų, neseniai pra-nešė žinovai.

Prancūzijos, Italijos ir Šveicarijos pasienyje esančio kalnų masyvo vir-šukalnė dabar yra 4,810.45 metro aukščio, kiek mažiau nei per pusę že-mesnė už Everestą. Kalno viršūnę dengiantis sniego ir ledo sluoksnis su-smego maždaug dešimtadaliu, sakė topografas Bernard Dupont žurnalis-tams. Nors jis nemano, kad šie poky-čiai tiesiogiai susiję su klimato atšili-mu.

Pasak Dupont, klimato kaitos pa-sekmes galima būtų nustatyti tik ver-tinant 30-ies ar daugiau metų laiko-tarpį. Be to, jas geriau stebėti ma-tuojant ledo temperatūrą ir kritulių kiekį 3 tūkstančių metrų aukštyje.

Kelionė, kurioje dalyvavo ir Žie-mos olimpinių žaidynių miestu keti-nančio tapti Ansi meras, nustatė, jog aukščiausias viršukalnės taškas pasi-slinko 26 metrus Italijos link, tačiau tebėra Prancūzijos teritorijoje. Pagal kelionės surinktus duomenis bus at-naujinami vadovėliai ir atlasai.

BNS

Pigiausi skrydžiai FINNAIR ir kitomis linijomis iš Čikagos
ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ

VYTIS TOURS

1-800-778-9847
www.vytistours.com
vytistours@earthlink.net

40-25 235th St., Douglaston, NY 11364

Specialiom turistinem kelionem Lietuvon, skambinkite Ritai Pencylienei.

Sužinoti kainas ir padaryti rezervacija galite per
www.vytistours.com

Siuntinėjame info apie specialias nuolaidas.
Praneškite savo e-adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčyliene
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

LOT **Lufthansa** **SAS** **FINNAIR** **KLM**

doleris.com

tickets@doleris.com

1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

**PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!**
Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

KAVINĖS
Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

350 N. Clark,
Chicago, IL 60610
312-644-7750
pirm. - penkt.
nuo
6:30 v.r. iki 4:30 v.p.p.

608 W. Roosevelt,
Chicago, IL 60607
312-957-1994
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 1 v.p.p.

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Century 21 Accent Homefinders

9201 S. Cicero
Oak Lawn, Illinois 60453
Business 708-423-9111
Voice Mail 708-233-3374
Fax 708-423-9235
Pager 312-707-6120
Res. 708-423-0443

ASTA T. MIKUNAS

Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja
įvairių nuosavybių pirkime ir par-
davime mieste ir priemiesčiuose.

ĮVAIRIOS PASLAUGOS

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

SIŪLO DARBĄ

SIŪLOME DARBUS!

Gail. seserų padėjėjom
kompanionėms ir namų ruošos
darbininkėms. Galima gyventi
kartu arba atvykti į darbą
ir išvykti.
Kreiptis:
ALL CARE
Employment Agency
Tel. 773-736-7900

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško
darbo šeštadieniais. Tel. 708-220-3202.

* **Medikė**, turinti dokumentus, kal-
banti keliomis kalbomis, vairuoja, rū-
pestingai prižiūri pagyvenusius žmo-
nes, ieško darbo su gyvenimu. Turi re-
komendaciją, patirtį. Tel. 630-776-
3555.

* **Moteris** ieško senelių priežiūros dar-
bo. Geros rekomendacijos, anglų kalba,
automobilis. Tel. 773-575-3343.

* **Būčiau** dėkinga, jeigu kas galėtų
padovanoti šaldytuvą ir dujinę plytelę.
Tel. 630-706-1188.

* **Moteris** ieško senelių priežiūros dar-
bo su gyvenimu ar gali pakeisti bet ku-
rią savaitės dieną, ar išleisti atostogų.
Tel. 708-261-3890 arba 708-543-0287.

* **Moteris**, gyvenanti šalia Naperville,
gali pakeisti savaitgaliais. Patirtis,
vairuoja. Tel. 224-766-9067 arba 630-
759-0510.

* **Moteris** ieško žmonių priežiūros
darbo su gyvenimu. Gali pakeisti bet
kurią savaitės dieną. 10 metų patirtis.
Automobilis. Tel. 630-202-9596.

* **Vyras**, turintis ilgametę patirtį, ieško
darbo su gyvenimu septynias dienas
per savaitę. Tel. 708-543-7984.

WWW.SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

773-663-4363

SIŪLOME:

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

GREIT PARDUODA
RIMAS
STANKUS

COLDWELL BANKER
HONIG - BELL

708-275-2070
773-590-0205

- Čikagoje ar priemiesčiuose
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Tarpininkaujame gaunant paskolą
- Pensininkams nuolaida

ĮVAIRIOS PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE

Automobilio, namų,
gyvybės ir sveikatos draudimai
Select agentė Barbara Murray
Prašykite Rasos — kalba lietuviškai
5710 W. 95 St., Oak Lawn, IL
708-423-5900

STASYS CONSTRUCTION

Staliaus darbai, rūšių, vonių ir
virtuvių įrengimas; priestatai;
keramikos plytelės; „sidings“,
„soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir
„shingle“ stogai; cementas,
dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912

LIETUVIŠKI

„ANGELŲ SLAUGOS NAMAI“

puiki slauga,
žemos kainos

Tel. 708-207-5023

PASLAUGOS

MARQUETTE
PHOTO
SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS

Pirkdami pas mus, daug
sutaupysite. Pasinaudokite mūsų
patogiu „lay-away“ planu.
Atliekame visus foto -
laboratorijos darbus.

Darbo val.: kasdien nuo 8 v.r.
iki 6 v.v.; šeštadieniais nuo
8 v.r. iki 4 v.p.p.;
sekmadieniais uždaryta.
Antradieniais ir trečiadieniais
susikalbėsite lietuviškai.

3314 W. 63 St.

Tel. 773-776-8998

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

„Drauge“ galima įsigyti „Lietuvių
enciklopedijos“, išleistos Bostone,
atskirus toms. Vieno tomo kaina
10 dol. **Tel.: 773-585-9500**

Los Angeles Šv. Kazimiero šeštadieninei mokyklai – 60 metų

Atkelta iš 4 psl.

Šalia visų pamokų ir užduočių, namų darbų ir įvairių projektų mokiniai turi progos parodyti savo kūrybingumą. 1968–1970 metais mokyklos mokinių rašinėliai buvo išspausdinti Čikagos aukštesniosios lituanistinės mokyklos metraščiuose, „Laisvės viltis“, „Dešimtoji pradalgė“ „Mėnesienos keliu“. Daug metų mokiniai bendradarbiavo „Tėviškės žvaigždutė“ mokinių skyriuje, „Draugo“ dienraštyje.

Nuo 1970 m. kelerius metus ėjo mokyklos laikraštėlis „Saulutė“, vėliau beveik kasmet išleidžiami mokyklos metraščiai, kuriuose spausdinama mokinių kūryba: „Jaunoji vizija“, „Vardan tos Lietuvos“, „Rašo plunksna ir pieštukas“, „Mūsų eilės“ ir kt. Nuo pat pirmųjų JAV LB Švietimo tarybos skelbtų rašinių/piešinių konkursų Šv. Kazimiero mokyklos mokiniai gausiai juose dalyvauja ir pelni nemažai premijų.

1961 metais įvyko pirmosios dailaus skaitymo ir deklamavimo varžybos, o nuo 1973 m. jos vyksta beveik kiekvienais metais. Los Angeles Dramos sambūrio nariai kviečiami talkinti ir atrinkti geriausius deklamuotojus, kuriems skiriamos tėvų komiteto paskirtos dovanos. Ne kartą mokyklos deklamuočiai yra pasirodę per JAV Lietuvių Bendruomenės Vasario 16-osios minėjimus.

1996 metais įsteigus disidentų ir Lietuvos istorijos mokytojo Vlado Šakalio vardo premiją, mokykloje vyksta Lietuvos istorijos/geografijos žinių varžybos. Vasario 16-osios proga ALT'as ir LB apygardos valdyba skiria dovanas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo šventės proga sukurtiems mokinių kūriniams. Mokiniai kuria nepriklausomybės tema plakatus, lietuviškoms knygoms viršelius, tekstams – iliustracijas, Mindaugo karūnas, Valdovų rūmų pečių koklius, įvairius herbus, kuria įvairiausius lietuvių kalbai lavinti skirtus žaidimus. Taip pat spalio gale mokiniai ir tėveliai lietuviškais raštais skobia moliūgus.

Jau pirmaisiais mokslo metais mokiniai šoko tautinius šokius, dainavo ir vaidino Kalėdų proga. Kalėdų vaidinimai tapo mokyklos tradicija, be jų neapsieita nė vienais metais. Buvo keletas vaidinimų ir mokslo metų užbaigimo proga. Paskutiniaisiais metais vaidinimus režisuoja mokyklos mokytojai Algimantas Žemaitaitis, Kristina Bandžiulienė, Dalia Vosyliūtė, Amandas Ragauskas, Danuolė Varnienė, Justė Grumšlytė ir kt. Kai kurie iš jų yra Los Angeles Dramos sambūrio nariai. Mokinukai – nuo darželio iki vyriausių, dalyvauja „Spindulio“ ansamblio renginiuose ir metinėse šventėse.

Šalia pramogų – ir rimtesni užsiėmimai

Šalia pamokų mokiniai turi įvairiausių išpareigojimų. Vėlinių proga lankomi netoliese esantys kapai, kuriuose palaidota daug lietuvių. Skaitomos maldos ir Šv. Rašto žodžiai, aplankomos kiekvienas lietuvių kapas, įsmeigiama maža trispalvė. Kiekvieną rudenį vyksta labdaros vėjus. Suaukotos kuprinės ar batai, dėžutės su dovanėlėmis pradžiuoja Lietuvos vaikų centrų vaikučius. Vyresniųjų klasių mokiniai dalyvauja netoliese nuo Šv. Kazimiero parapijos esančioje Los Angeles katedroje vykstančiose arkivyskupijos „Celebra-

Šv. Kazimiero mokiniai, diriguojami O. Razutienės, Jaunimo šventėje, 1971 metai.

L. Kanto nuotr.

Mokyklai suteikta JAV LB Švietimo premija

Įsisteigus Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai, seselės prancišketės, o vėliau – kazimierietės mokiniams dėstydavo tikybą ir juos paruošdavo sakramentams. Išvykus seselėms, kurį laiką ta pareiga atiteko parapijos kunigams. Nuo 1982 metų mokyklos mokytojos dėsto tikybą ir paruošia mokinius susitaikymo sakramentui, Pirmajai šv. Komunijai, taip pat Sutvirtinimo sakramentui. Visi mokiniai, tėveliai kartu su parapijiečiais gegužės mėnesį švenčia Pirmosios komunijos šventę ir Marijos statulos karūnavimą bažnyčioje.

1998 m. Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 50-čio proga mokyklai buvo suteikta JAV LB Švietimo premija.

Finansiniais ir buitinais reikalais rūpinasi tėvų komitetas ir tėvų proginiai darbo komitetai. Mokyklą remia Lietuvių Fondas, Švietimo taryba, Los Angeles ir Santa Monica lietuvių kredito kooperatyvai, pavieniai asmenys bei šeimos.

Lituanistinis auklėjimas

Mokykla išgyveno įvairius laikus ir kartas. Pradžioje labiausiai rūpėjo išlaikyti lietuvišką žodį. Lietuvai at-

gavus nepriklausomybę, mokyklos veikla pasikeitė, nes prasidėjo gyvas bendravimas su Lietuva: kelionės, svečių lankymasis, apsieitimai šeimomis, knygomis ir mokomąja medžiaga.

Nuo 1955 m. iki 1986 m. lituanistinis auklėjimas vyko ir Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos kasdieninėje mokykloje. Pradžioje seselės kazimierietės pirmuosiuose skyriuose mokė lietuviukus lietuvių kalbos. Nuo 1957 m. mokytoja Ona Razutienė kiekvieną dieną lietuviukams dėstė vieną lietuvių kalbos pamoką. 1964–1965 metais parapijos mokykloje jau veikė visi 8 skyriai, lietuvių kalbos pamokas lankė apie 90 mokinių. Seselė vedėją rūpinosi, kad lietuvių kilmės mokiniai kasmet dalyvautų Vasario 16-tos Lietuvos trispalvės pakėlime prie Los Angeles rotušės, o sugrįžę į mokyklą atliktų lietuvišką meninę programą visos mokyklos mokiniams ir mokytojams. Parapijos mokyklos lituanistiniam auklėjimui talkino parapijos kunigai ir muzikas kompozitorius Bronius Budriūnas. 1986 m. lituanistinė klasė nustojo veikti. Priežastis – parapijos mokyklą nustojo lankyti lietuvių kilmės vaikai.

1999 m. JAV LB Taryba išrinko Algimantą Gečį Krašto valdybos pirmininku, kuris pakvietė Los Angeles gyvenančius lituanistinės mokyklos mokytojus bei jaunimo auklėtojus sudaryti JAV LB Švietimo tarybą. Dvi kadencijas taryboje sutartinai darbavosi Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokytojai Kristina Bandžiulienė, Violeta Gedgaudienė, Aldona Kudirkienė, Marytė Newsom, pirmininkė Dalilė Polikaitienė, Zita ir Darius Udriai (pirmą kadenciją), Vida Radvenienė ir Virginija Tuskevičienė (antrą kadenciją). Išdininko pareigas ėjo buvęs lituanistinės mokyklos mokinys Vytenis Vilkas. Švietimo tarybos nariai Juozas Polikaitis ir Violeta Razgaitienė darbavosi Čikagos ir Philadelphia miestuose.

Šešiasdešimt metų! Koks ilgas ir prasmingas Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos kelias! Sveikiname mokyklą, jos direktorę M. Sandanavičiūtę-Newsom, mokytojus, tėvelius ir mokinius ir džiaugiamės atliktais darbais. Sėkmės tolimesniame mokyklos gyvenime!

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mažieji mokiniai pradėję naujuosius mokslo metus 1995 m.

GALINAITIS VADOVAUJA ILLINOIS „40 AND 8” VETERANAMS „Mes nieko neprašom, išskyrus tarnauti žmonijos gerovei”

R. JOHN RAPŠYS

Čikagietis Alfredas Galinaitis neseniai buvo išrinktas „40 and 8” veteranų draugijos Illinois valstijos vadovu. Tai pirmas lietuvis, užėmęs tokias aukštas šios organizacijos pareigas.

Galinaičio užduotis yra suderinti apie 2,150 narių veiklą Illinois valstijoje, lankyti „40 and 8” vienetus, dalyvauti iškilmėse ir suvažiavimuose ir vadovauti gausiam šalpos fondo telkimui.

Galinaitis įstojo į „40 and 8” draugiją prieš 10 metų ir jau kurį laiką ėjo atsakingas pareigas Illinois valstijoje. Bet iš tikro „įstoti” negalima – reikia būti pakviestam ir narių balsais priimtam, paaiškino Galinaitis. Be to, pirma turi būti geras American Legion narys.

Galinaitis yra U.S. Army karo policijos veteranas (1962–1965), jau 20 metų kaip aktyviai reiškiasi American Legion eilėse.

Pirmojo pasaulinio karo veteranai 1920 metais įsteigė „40 and 8” kaip linksmo pobūdžio garbės ir labdaros draugiją, nepriklausomą nuo American Legion.

„40 and 8” veteranų draugijos ženklas.

Kariai ir arkliai

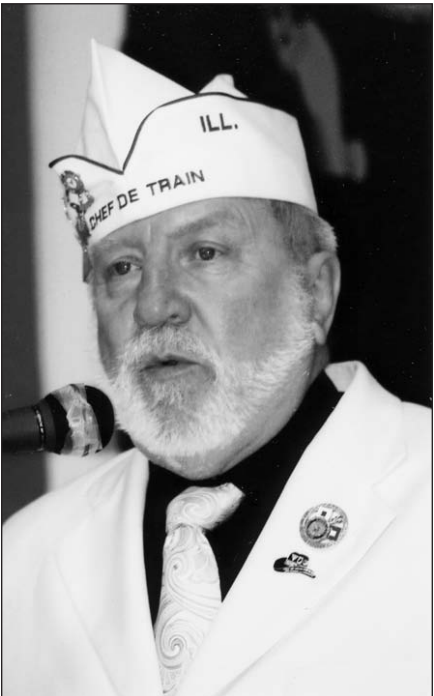
Vardas „40 and 8” reiškia „40 vyrų arba 8 arkliai”. Tai buvo talpos ženklas, uždažytas ant visų siaurio gelžkelio vagoniukų, kuriuose Prancūzijoje 1917–1918 metais Amerikos kariai buvo vežami į frontą.

Visi draugijos terminai yra prancūziškai, daugiausiai susiję su gelžkeliu. Tad pati draugija oficialiai vadinasi „Le Societe des Quarante Hommes et Huit Chevaux”. O Galinaitis žinomas kaip „Grande Chef de Garre du Illinois”. Atseit, vyriausias stoties viršininkas Illinois valstijoje. Draugijos vienetai yra ne postai, bet „voitures” (vagonai), o nariai vadinami „voyageurs militaire” (kariniai keleiviai).

Kaip Illinois „40 and 8” vadovas, Galinaitis turėjo teisę sukurti asmeninį atlapo ženkluką. Jis pasirinko Vyčio kryžiaus ir draugijos trikampio ženklo derinį.

Milijonai labdarai

„40 and 8” draugija rimtai atsi-

A. Galinaitis – „40 and 8” veteranų draugijos Illinois vadas 2009–2010 m. Iš A. Galinaičio asmeninio archyvo.

davusi labdarai. „Vien tik karo našlaičių ir neigalių vaikų fondas viršija 8 milijonus dolerių kas metai, – sakė Galinaitis. – O mūsų medicinos seserų-slaugių mokslo stipendijoms išmokėjom 1,1 milijoną dolerių pereinais metais. Nuo 1955 metų daugiau kaip 32,000 jaunų merginų baigė mokslus mūsų stipendijų pagalba.”

Draugija taip pat remia jaunimo sporto klubus, Amerikos patriotizmo programas ir žurnalą „The Carville Star” (Baton Rouge, LA), kuris skleidžia informaciją apie Hansen ligos (raupų) tyrimus ir naujus gydymo metodus. Žurnalas, išverstas į įvairias kalbas, pasiekia 128 pasaulio šalis.

Dar vienas lietuvis

„Man malonu buvo sužinoti, kad ir dar vienas lietuvis yra įsijungęs į mūsų draugijos vadovybę”, – sakė Galinaitis. Jis turėjo omenyje Lou (Liudą) Mikalonį, kuris vadovauja „40 and 8” vienetui Denver, CO. Mikalonis taip pat buvo išrinktas ir American Legion Layden-Chiles-Wickersham Post #1 komendantu. Tai pats aukščiausias postas visoje Colorado valstijoje.

Mikalonis gimė Lietuvoje ir po karo gyveno Ingolstadt lietuvių stovykloje, Vokietijoje. Į Ameriką atvyko 1949 metais, bet po trejų metų vėl atsidadė Vokietijoje – tik šį kartą jau Amerikos kario uniformoje.

„40 and 8” draugija turi 35,352 narius visose JAV valstijose, Prancūzijoje, Vokietijoje ir Lotynų Amerikoje. Štabas įsikūręs Indianapolis, IN.

„Mes nieko neprašom, išskyrus tarnauti žmonijos gerovei, taip užtikrinant mūsų vaikams saugų ir laisvą įvairių galimybių kraštą”, – sakoma oficialiame „40 and 8” pareiškimė.

Redakcija atsiprašo už vėluojantį straipsnio išspausdinimą.

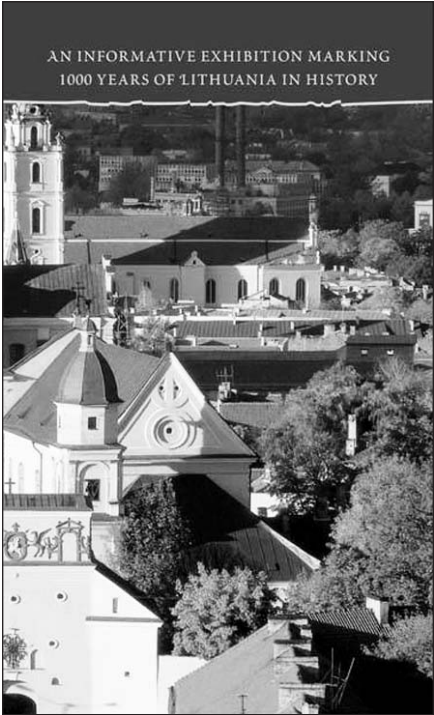
Lietuvos vardo tūkstantmečio programos paroda „Lietuva: kultūra ir istorija”

MINDAUGAS ŠAPOKA

Lapkričio 13–gruodžio 19 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje bus rodoma Lietuvos tūkstantmečio programos paroda „Lietuva: kultūra ir istorija” (anglų kalba). Rugsėjo 23 d.–spalio 1 d. ji jau buvo parodyta New York, Jungtinių Tautų Organizacijos būstinėje, bei spalio 23 d.–lapkričio 6 d. – Lietuvos Respublikos ambasadoje Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir Meksikos Jungtinėms Valstijoms Washington, DC.

Parodoje stengiamasi netradiciškai ir moderniai pristatyti Lietuvos istoriją bei kultūrą. Paroda – edukacinio pobūdžio, gausiai iliustruota įvairiais Lietuvos vaizdais, lituanistine medžiaga, ikonografija iš daugiau kaip dvidešimties Lietuvos, Lenkijos, Slovėnijos, Vokietijos, Švedijos ir kitų Europos valstybių muziejų, archyvų, kitų valstybinių institucijų.

Kilnojamoji paroda „Lietuva: kultūra ir istorija” (anglų kalba) yra įtraukta į Lietuvos tūkstantmečio programą kaip ypatingos svarbos Lietuvos kultūros palikimo aktualinimo ir populiarinimo projektas (Lietuvos Respublikos vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimas Nr. 971 „Dėl Lietuvos tūkstantmečio programos patvirtinimo” ir 2005 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 577). Paroda buvo pradėta Suomijos sostinės Helsinkio jūrų uoste 2008 m. spalio mėnesį. Po to ji apkeliaavo: Estijos sostinę Taliną, Jungtinės karalystės sostinę London, UNESCO organizacijos būstinę Paryžiuje, Čekijos sostinę Prahą, buvo ir Europos

Parodos katalogas.

Sajungos komisijos būstinėje Briuselyje. Parodos, kurią parengė Lietuvos dailės muziejus, remiant Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, autoriai yra Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės Valdovų rūmų direktorius dr. Vydas

Lietuvos vardo 1000-mečio paroda New York. Parodą Jungtinių Tautų Organizacijos būstinėje atidarė Lietuvos užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas (dešinėje). Pirmasis parodą aplankė Izraelio ministras pirmininkas Benjamin Netanyahu.

<http://www.lietuva1000.lt/> nuotr.

Dolinskas ir Lietuvos dailės muziejaus darbuotojas Mindaugas Šapoka.

Ši paroda aprėpia visą Lietuvos kultūros ir politinę istoriją, pradedant pirmuoju Lietuvos vardo paminėjimu 1009 m. Kvedlinburgo šv. Servacijaus vienuolyno metraščiuose ir baigiant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimu ir valstybės įstojimu į Europos Sąjungą bei NATO.

Simboliška, kad 2009 m., kai yra minimas Lietuvos tūkstantmetis, Vilnius tapo Europos kultūros sostine, taip pabrėžiant šio jubiliejaus reikšmę visai Europai. Manome, kad paroda „Lietuva: kultūra ir istorija” žymiai prisidėjo prie šių šventinių renginių.

Visi norintys apžiūrėti parodą bei supažindinti su Lietuva savo draugus yra kviečiami į Balzeko lietuvių kultūros muziejų, o virtuali parodos versija anglų kalba yra paskelbta Lietuvos dailės muziejaus svetainėje http://www.ldm.lt/Renginiai/Millennium_virtual_en.htm.

Atvykę į parodą visi galės gauti nemokamą parodos katalogėlį, kuriame atspausdinta svarbiausia parodos informacija.

Ona Puzinauskas, gyvenanti **River Forest, IL**, pratęsė metinę „Draugo” prenumeratą bei paaukojo dienraščio leidybai paremti 50 dol. auką. Labai ačiū.

Gen. Daukanto Jūrų šaulių kuopa, Chicago, IL, parėmė „Draugą” 50 dol. auka. Labai ačiū už Jūsų paramą.

Ona Kartanas, gyvenanti **Omaha, NE**, užsiprenumeravo „Draugą” metams ir kartu paaukojo mūsų dienraščiui 50 dol. auką.

Grazina Herzog, gyvenanti **Rolling Hills Estates, CA**, kartu su metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė „Draugui” ir 50 dol. auką. Labai Jums ačiū.

Raymond Kartavičius, gyvenantis **North Riverside, IL**, užsiprenumeravo „Draugą” metams ir kartu paaukojo mūsų dienraščiui 50 dol. auką. Esame labai dėkingi.

Biržų muziejus išleido fotografijų albumą

Neseniai pasirodė ir vieno iš šiame tautinėms Lietuvos mažumoms skirto renginio metu buvo pristatytas naujausias Biržų krašto muziejaus „Sėla“ leidinys „Praeities miestas. Biržai Petro Ločerio fotografijose”.

Leidinio sudarytojų Jadvygos Kriščiūnienės ir Snieguolės Kubiliūtės darbą labai gražiai papildė muziejaus bičiulio ir pagalbininko Boriso Januševičiaus „špaceris” po prieškarinius Biržus. Jo parašyti komentarai ir prisiminimai „sužmogina” ir suasmenina nuotraukas, papildė nufotografuotus pastatus žmonių gyvenimais, aistromis, šiluma.

Biržietis fotografas Petras Ločėris išgarsėjo ne vien savo nuotraukomis, bet ir bandymu prieš Antrąjį pasaulinį karą Lietuvoje pramoniniu būdu gaminti fotografines medžiagas. Tai buvo pirmas ir vienintelis atvejis Lietuvos fotografijos istorijoje.

Fotografas, fotomedžiagų gamybos pradininkas Lietuvoje Petras Ločėris gimė Jasiškių kaime 1892 m. rugsėjo 12 d. Petro Ločerio tėvai Ona Ločėrienė (1871–1904) ir Petras Ločėris (1861–1905) palaidoti N. Radviliškio kapinėse. 1906 m., mirus tėvams, Petriukas Latvijoje ganė bandą, 1907 išvyko į Rygą, dirbo fabrike. 1907 m. už demokratinių proklamacijų platinimą nuteistas pusantrų metų kalėti.

Fotografuoti pradėjo apie 1912 m. Rygoje, vėliau grįžo į Nemunėlio Radviliškį. 1914–1920 m. gyveno Rusijoje, tarnavo carinėje kariuomenėje I Pasaulinio karo metais, teko dalyvauti ir Rusijos pilietinio karo kovose, du kartus buvo sužeistas. 1920 m. grįžo į Biržus, vertėsi fotografo amatu. Per tuos metus Biržuose padarė tūkstančius nuotraukų, atspindinčių to meto Biržų miesto vaizdus, įvykius, žmones. 1933 m. pirmasis pradėjo fotoplokštelių gamybą Lietuvoje, vėliau išrado spalvotą emulsiją. Yra išlaikęs fotografo ir fotochemiko egzaminus, apdovanotas medaliais ir pagyrimo lapais.

1944 m. rudenį per mūšius Biržuose sudegė P. Ločerio namai su visa fotoateljė. Nuo 1947 iki 1949 m. dirbo Biržų Apkoopsąjungos promkombinato fotografu. 1949 m. įsidarbino fotografu fabrike „Siūlas” ir dirbo iki 1949 m., kada išvyko gyventi pas vaikus į Vilnių.

Su pirma žmona Emilija turėjo sūnus Vytautą, Algirdą, Laimutį. Petras Ločėris parašė atsiminimus, eilėraščių. Mirė 1973 m. lapkričio 26 d., palaidotas Biržuose.

Šis jo nuotraukų albumas – tai ir pagarba fotomenininko darbui, tai ir senojo Biržų miesto prisiminimas, savotiškas paminklas ypatingai 1944 metų rudenį nukentėjusiems ir įnirtingų mūšių Antrojo pasaulinio karo meto ugnyje pradingusiems seniesiems Biržams.

Antanas Seibutis
Balsas.lt

VYTAUTAS MATULIONIS

Dienos gimimas

Aušroj sukurta, naktį nugalėjus,
Vaivorykštę įžiebus skaidriam rasos laše,
Drovi diena, glėby viliūgo vėjo,
Nedrąsiai dairosi paklydusi sapne.

Lėtai praskleidus vėsų rūko šydą.
Pritemdžiusi liepsnojančias akis,
Ji kyla į bežadę ryto tylą,
Žėrėdama lyg nemari viltis.

Jos nuoširdus šypsnyš nušviečia
Žiedus maldon sukniubusių gėlių,
Liauna ranka grožėtis kviečia
Kiekvienu sidabruotu pievos lapeliu.

Ūmai parausta pilki uolų galiūnai,
Nors kloniuos tebetvyro bauginanti tamsa,
Melsvom atošvaistėm suvirpa upės, liūnai,
Iš snaudulio nenoriai keliasi gamta.

Duslioje prieblandoį pražysta gintarinė saulė.
Iš debesų minios ištrūkė krykščia spinduliai...
Ne, tai ne melas, ne gudri apgaulė –
Tai tik dienos gimimo amžini kerai.

GAIDAS - DAIMID

LAIDOJIMO NAMŲ DIREKTORIAI

jau daug metų teikia pagarbų patarnavimą liūdesio valandoje. Jų laidojimo namai yra Čikagoje ir priemiesčiuose, kiekvienam lengvai pasiekiami.

Atliekame ir kūno sudeginimo (cremation) patarnavimus.

**GERALD F. DAIMID —
nepriklausomas direktorius**
4330 So. California Ave, Chicago, IL 60632
12401 S. Archer Ave. Lemont, IL 60439

1-773-523-0440

PETKUS & SON FUNERAL DIRECTORS

BRIGHTON PARK 4330 S. CALIFORNIA
SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.
CICERO 5940 W. 35 ST.
LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)
EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 ST.
TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

ALL PHONES
NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)
Tel. 1-800-994-7600
www.petkusfuneralhomes.com

SERVING LITHUANIAN COMMUNITIES
SINCE 1916

LACK & SONS (LACKAVICIUS) Funeral Home's

**9236 S. ROBERTS RD
HICKORY HILLS
ALL PHONES 1-708-430-5700
OTHER LOCATIONS AVAILABLE IN CHICAGO
& ALL SUBURBS**

Palos-Gaidas

FUNERAL HOME

- Patogioje vietoje tarp Čikagos ir Lemonto
 - 10 minučių nuo Šv. Kazimiero lietuvių kapinių
- 11028 S. Southwest Hwy.
Palos Hills, Illinois
(708)974-4410**

♦**A. a. žurnalistas Vladas Butėnas** mirė lapkričio 7 d. prieš 16 metų. Lapkričio 8 d. Tėvų jėzuitų koplyčioje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) 10:30 val. r. už jo sielą bus aukojamos šv. Mišios. Taip pat pasimelsime už a. a. Stefaniją Butėnienę (Vlado mamą), a. a. Ireną ir Jurgį Valevičius (Vlado seserį ir jos vyrą) ir už a. a. Melaniją ir Juozą Meškauskus (Vlado uošvius).

♦**LR generalinis konsulas** Čikagoje maloniai kviečia į LR Užsienio reikalų ministerijos garbės ženklo „Lietuvos tūkstantmečio žvaigždė“ įteikimą Vydūno fondui. Renginys vyks lapkričio 8 d., sekmadienį, 12 val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre (14911 127th St., Lemont, IL 60439). Apdovanojimą už lietuviybės puoselėjimą JAV, svarią paramą Lietuvos mokslo institucijoms ir studentijai įteiks užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas. Po apdovanojimo įteikimo ceremonijos numatomas trumpas ministro V. Ušacko susitikimas su bendruomenės atstovais.

♦**JAV LB Brighton Park apylinkės** valdyba sekmadienį, lapkričio 8 d., po 10 val. r. šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos bažnyčioje kviečia lietuviškąją visuomenę į Mozerio salę pietums. Brighton Park šeimininkės vaišins lietuviškais valgiais: burokėlių sriuba, kugeliu, dešromis su kopūstais. Galėsite paskanauti pyragų, išgerti kavos ar arbatos. Pelną skirsime radijo laidai „Margutis II“ ir dienraščiui „Draugas“ paremti. Savo apsilankymu prisidėsite prie lietuviškos veiklos.

♦**Visus nuoširdžiai kviečiame** į kasmetinę madų parodą „Rudens simfonija – 2009“, kuri įvyks sekmadienį, lapkričio 15 d., 12:30 v. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje (14911 127th St., Lemont, IL). Pietų ir bilieto kaina 35 dol. Norėdami užsisakyti vietas skambinkite Žibutei tel.: 630-852-3204 arba Dainai tel.: 630-257-0153.

♦**Lietuvių Opera Čikagoje** lapkričio 21 d. 7 val. v. kviečia į Rudeninį pokylį Jaunimo centre, Čikagoje. Lietuvių Operos solistai, choras ir šokėjai padovanos Jums nepakartojamo

žavesio koncertą, kuriame skambės pasauliniai operos šedevrai bei šiuolaikiniai vokaliniai kūriniai. Veiks loterija, vaišinsimės „Kunigaikščių už-eigos“ skanėstais. Išblaškyti rudeninį liūdesį padės ansamblis „Kaukas“ ir populiariosios muzikos atlikėja Rasa Zubreckaitė. Bilietais prekiauja: „Lietuvėlė“, „Lithuanian Bakery&Deli“, „Two Rivers“ ir „Atlantic Express“. Daugiau informacijos – tel.: 630-242-1888.

♦**Knygos „Draugas“ – 100.** Už tikėjimą ir lietuviybę“ sutiktuvės ir susitikimas su „Draugo“ kultūrinio priedo redaktore Renata Šerelyte įvyks lapkričio 29 d., PLC, Lietuvių dailės muziejuje. Bus įdomu išgirsti „Draugo“ bendradarbio Alekso Vitkaus paskaitą apie knygą ir susipažinti su viešnia, redaktore iš Vilniaus. Tai vienas iš „Draugo“ šimtmečio renginių. Maloniai kviečiame visus apsilankyti.

♦**Kitais metais vyks gyventojų** surašymas. Ieškomi darbuotojai, galintys dirbti gyventojų surašinėtojais. Richard J. Daley College vyks testavimai dėl įdarbinimo – pirmadieniais 2 val. p.p., ketvirtadieniais 11:30 val. r., penktadieniais 9:30 val. r. ir 11:30 val. r. Kreiptis: Daley College, Illinois Employment Training Center, 7500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60652. Tel. pasiteiravimui: 773-838-7500.

IŠ ARTI IR TOLI...

♦**Po ilgos pertraukos JAV Rytų** pakrantės lietuviai galės vėl išgirsti Stasio Povilaičio dainas. Maestro koncertas įvyks lapkričio 28 d., šeštadienį, Lenkų kultūros fondo salėje (177 Broadway, Clark, NY 07066) 8 val. v. Veiks baras, bus lietuviškų gėrimų ir užkandžių. Visus maloniai kviečiame atvykti. Daugiau informacijos gauti ir bilietus užsisakyti galite tel.: 732-713-5108 (Žilvinas).

SKELBIMAS
Aukštos indėlių palūkanos.
2.5 proc. vieneriems ir 3.0 proc. dvejiems metams terminuotas indėlis California Lithuanian Credit Union Santa Monica, California
Tel. **310-828-7095**
Valdžios apdrauda iki \$250,000

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

Ambasadorius J. Paslauskas prie LR Prezidento A. Smetonos ir jo žmonos Sofijos kapo.

LR generalinio konsulato New York archyvo nuotr.

Pagerbtas Prezidento Antano Smetonos atminimas

Lapkričio 1 d. Lietuvos generalinis konsulas New York Jonas Paslauskas aplankė Prezidento Antano Smetonos kapą istoriniame Chardon mieste (Ohio valstijoje) ir pagerbė jo atminimą.

A. Smetona žuvo Cleveland, OH 1944 m. sausio 9 d. Jis buvo palaidotas Cleveland Knollwood kapinių mauzoliejuje. 1975 m. jo palaikai buvo perlaidoti katalikiškose Šventųjų dvasių (All Souls) kapinėse Chardon, kurios priklauso Cleveland arkivyskupijai.

LR generalinio konsulato New York info

DRAUGO FONDAS
4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, IL 60629
Tel.: 773-585-9500

Draugo fondo rudens vajas eina į pabaigą

Ruduo. Dienos trumpos. Draugo fondo (DF) išsiųsti 2009 m. rudens vajaus laišakai grįžta į DF raštinę jau retokai. Tačiau daug vokų grįžta atgal nepasiekę adresatų. Daugumos mūsų aukotojų jau nėra tarp gyvųjų. Gyvi būdami jie aukojo, dalyvavo vajuose, kad gyvuotų vienintelis lietuviškas dienraštis išeivijoje. Dabar gyvieji, ypač jų palikuonys, turi perimti mirusiųjų pareigas.

Kviečiame telktis į Draugo fondo narių ar rėmėjų gretas. Tikime, kad bėgant laikui kiekvienas dienraščio skaitytojas taps DF nariu, o esantys papildys savo įnašus.

Rašydami testamentus, nepamirškime dalies turto paskirti Draugo fondui.

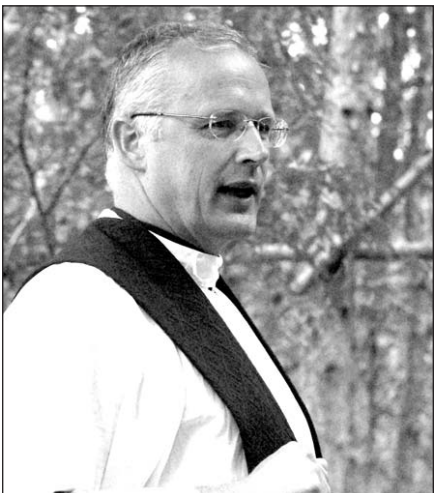
Marija Remienė
DF tarybos pirmininkė

RUDENS VAJAUS ĮNAŠAI

Su 3,000 dolerių:
Omaha Community Foundation, JEVID Fund, **garbės narys**, iš viso 3,000 dol. per Dana Praitis, Omaha, NE
Su 943 dolerių:
Dr. Jonas Prunskis, **garbės narys**, iš viso 943 dol., Barrington, IL
Su 200 dolerių:
Kristina Kazemek, **garbės narys**, iš viso 1,125 dol., Chicago, IL
Su 125 – 100 dolerių:
Viktoras ir Roma Masčiai, **garbės nariai**, iš viso 1,600 dol., Pinellas Park, FL
Algimantas ir Dalia Urbučiai, iš viso 375 dol., Palos Heights, IL
Jonas ir Valerija Pleiriai, iš viso 640 dol., Chicago, IL

Su 50 dolerių:
Leonas ir Ona Kazlauskai, iš viso 900 dol., Trail Creek, IN
Vaclovas ir Vanda Mažeikos, iš viso 650 dol., Park Ridge, IL
LB Cape Cod apylinkė, iš viso 650 dol., Hingham, MA
Jonas ir Vida Maleiškos, iš viso 300 dol., Lemont, IL
Arvydas ir Audronė Tamuliai, iš viso 350 dol., Chicago, IL
Gintarė Ivaškienė, iš viso 135 dol., Monroe, CT
Su 20 dolerių:
Dalia Briedytė-Stonienė, iš viso 650 dol., W. Bloomfield, MI

Visiems DF aukotojams nuoširdi padėka.

Į Čikagą atvyksta Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas Gintaras Vitkus, SJ

Gruodžio 6 d. tėvas G. Vitkus, SJ dalyvaus 11 val. r. šv. Mišiose Palaimintojo J. Matulaičio misijoje, o 3 val. p. p. – metinėje Jaunimo centro vakarienėje.

Gruodžio 11 ir 18 dienomis 6 val. v. Palaimintojo J. Matulaičio misijoje jis ves Adventinio susikaupimo vakarus.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S.Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas DARIUS R. DIRMANTAS

Vairavimo ir Kriminalinių Teisių Specialistas.
Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. 877-Gynejas arba 877-496-3527
Valandos pagal susitarimą

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

• „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, dėkoja už aukas padėti vargingai gyvenantiems vaikams ir studentams Lietuvoje. Aukojo: Jonas ir Ona Treškos \$25; Faustas ir Theresa Strolia \$360 mergaitės metinei

paramai. Labai ačiū. „Saulutė“ (Sunlight Orphan Aid), 414 Freehauf St., Lemont, IL 60439, tel. (630) 243-7275, el. paštas: tijunelis@sbcglobal.net.